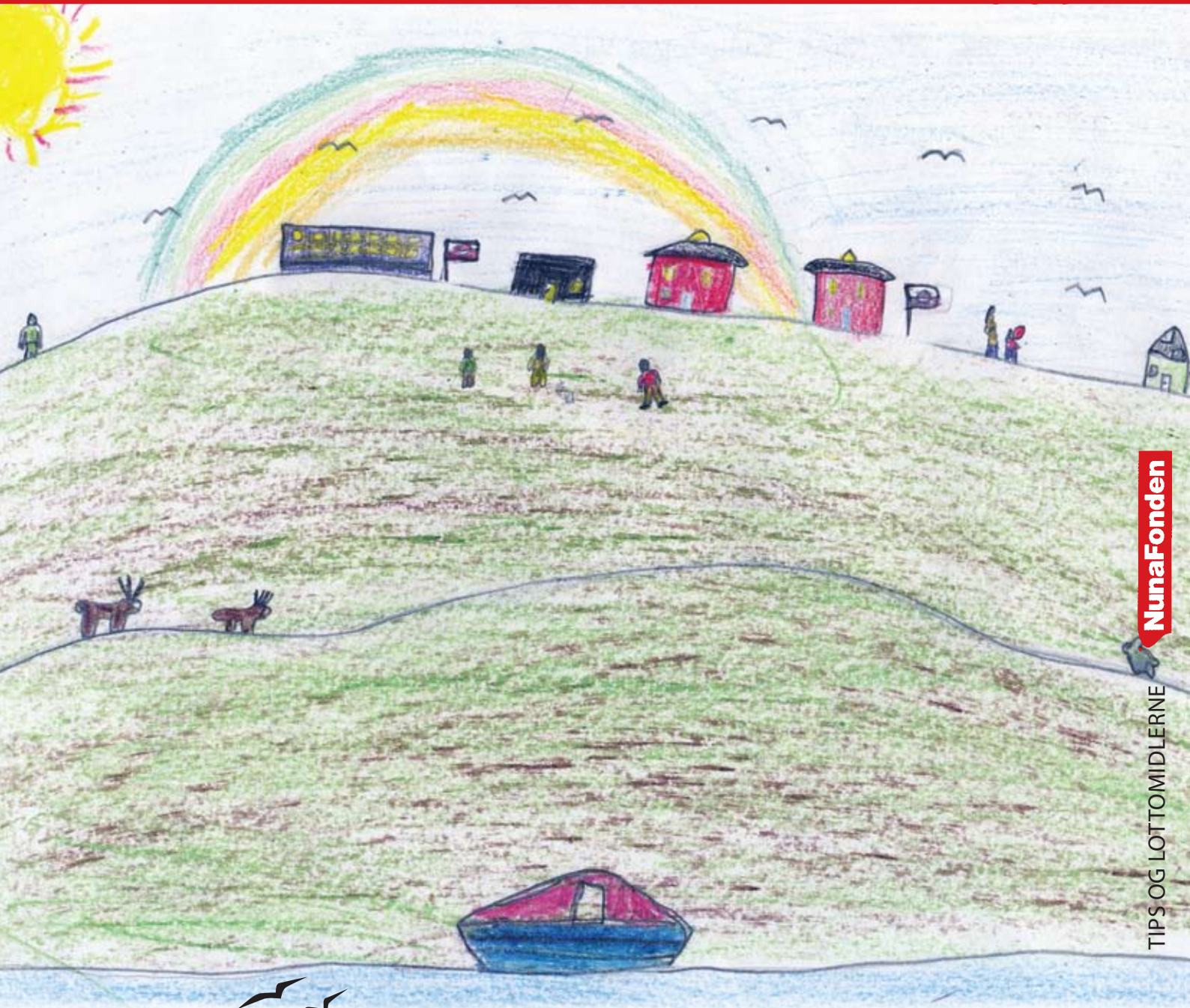

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu
pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit
Nøgletal om børn og unge i Grønland

2009

NunaFonden

TIPS OG LOTTOMIDLERNE

Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik
Videnscenter om Børn og Unge | Documentation Centre on Children and Youth

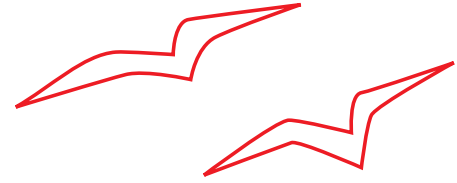
Titartakkat Meeqqat Inuunerissunit atukkiunneqarput.
Børnetegninger venligst udlånt af Bedre Børneliv.
Allattoq aamma kisitsisitigut paasissutissartaanik suliarinnittoq
Tekst og statistik: **Lise Sparre**

Aaqqissornera
Redaktion: **Avijåja Absalonsen**

Nutsernera
Oversættelse: **Peter J. Mathiassen**

Ilioqqarnera + titartakkat .
Lay-out + illustrationer: **Ivalu Risager**

Naqiterneqarfia
Tryk: **Naqitat a/s**

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu
pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit
Nøgletal om børn og unge i Grønland

2009

Imarisai Indholdsfortegnelse

- 4** 1: Aallaqqaasiut **Forord**
- 6** 2: Inuttussutsinut paasissutissat **Demografiske oplysninger**
- 12** 3: Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut suliffissaaleqinerlu **Offentlige ydelser og ledighed**
- 15** 4: Ilinniagaqarneq **Uddannelse**
- 26** 5: Peqqissuseq **Sundhed**
- 32** 6: Pinerlunniartarnerit **Kriminalitet**
- 34** 7: Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinniittut **Børn og unge på døgninstitutioner**
- 38** Atuakkanik nalunaarsuiffik **Litteraturliste**

Tabel-it titartakkallu Tabeller og figurer

- 6** Figur 1: Meeqqat inuusuttullu innuttaasuni qanoq amerlatiginerat, 1989 - 2009
Børn og unges andel af den samlede befolkning 1989 - 2009
- 7** Figur 2: Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat 1. Januar 2009
Antallet af børn og unge pr. 1. Januar 2009
- 7** Figur 3: Niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlassusaat 1. januar 1999 aammalu 1. januar 2009-imi
Antallet af piger og drenge 1. januar 1999 og 1. januar 2009
- 8** Tabel 1: Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit, 2005-2009
Antallet af børn og unge fordelt på by og bygd 2005-2009
- 9** Tabel 2: Inoqutigiaani assigiinngitsuni meeqqat amerlassusaat 2003-2007
Antallet af børn i forskellige husstandstyper 2003-2007
- 10** Tabel 3: Meeqqat Inuusuttullu Kalallit Nunaanni inunngorsimasut 1.000-iugaangata taakkunannga nunanut allanut nuuttartut qassiunerat
Udvandringshyppighed blandt unge født i Grønland pr. 1000 personer
- 11** Tabel 4: Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut Danmarkimi najugallit 1. januar
Antal børn og unge født i Grønland og bosat i Danmark pr. 1. januar
- 12** Tabel 5: 15-niit 24-nik ukiullit ilanngullugit lsumaginninnermi ikiorsiisutunik pisartut amerlassusaat 1998-2007
Antal 15-24-årige modtagere af sociale ydelser, 1998-2007
- 14** Tabel 6: 15-19-inik ukiullit suliffissaarusimanermik eqqorneqarsimasut suaassusaannullu agguataarlugit %-nngorlugit, 2000-2007
15-19-årige berørte af ledighed fordelt på køn i %, 2000-2007
- 14** Tabel 7: 20-24-nik ukiullit suliffissaarusimanermik eqqorneqarsimasut suaassusaannullu agguataarlugit %-nngorlugit, 2000-2006
20-24-årige berørte af ledighed fordelt på køn i %, 2000-2006
- 15** Tabel 8: Meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaat
Antal elever i folkeskolen
- 16** Figur 4: 1. klassini atualeqqaartut amerlassusii aammalu naammassinnittut amerlassusii (10. aamma 11. klassit)
Antal påbegyndte 1. klasses elever og antallet af dimmittender (10. og 11. klasser)
- 16** Tabel 9: Naliginnaasumik annertusisamillu atuartut agguataarneri
Fordelingen af elever i almen og udvidet linie
- 17** Tabel 10: Meeqqat atuarfiini 11. aamma 12. klasseni misilitsinnermi angusarineqarsimasut agguaqatigiinneri 2002-2007
Oversigt over gennemsnit af samlede resultater i 11. og 12. klassernes afgangsprøver 2002-2007
- 18** Tabel 11: Atuartut nerisaqarfiusumiittut amerlassusaat
Antallet af kostplacerede elever ved skolestart
- 19** Tabel 12: Ilinniartitsisut ilinniagaat
Lærernes uddannelse
- 20** Tabel 13: Atuartut immikkut ittumik aamma annertusisamik immikkut ittumik atuartinneqartut amerlassusaat
Antal børn under almindelig og vidtgående specialundervisning
- 21** Tabel 14: Atuartitsisut ilinniagaat, immikkut ittumik atuartitsineq 2005/06 aamma 2006/07, akunnerit atuartitsiviusut
Antal specialundervisningstimer fordelt på underviserens uddannelse i 2005/06 og 2006/07
- 22** Figur 5: 2004-2008-mi ilinniagaqarnissamut piareersaataasumik ilinniartussatut tiguneqartut naammassinnittullu amerlassusii (katillugit)
Antallet af optagne og dimmitterende studerende ved de studieforberedende uddannelser 2004-2008 (i alt)
- 23** Figur 6: 2004-2006-imi ilinniarnissamut piareersaataarsunik ilinniartussatut akuerisaasut amerlassusii ilinniagaqarfinnut immikkoortiterlugit
Figur 6. Antallet af optagne studerende på de studieforberedende uddannelser i 2004-2008 fordelt på uddannelsesinstitution
- 23** Figur 7: 2004-2008-mi ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii
Antal dimmittender fra de studieforberedende uddannelser i 2004-2008 fordelt på uddannelsesinstitution

- 24** Figur 8: 2006-2008-mi sulianut tunngasunik tunngaviusumik ilinniagaqarnernut qinnuteqartut suaassutsinut agguataarlugit (25-it inorlugit ukiullit)
Kønsfordelingen blandt ansøgere til erhvervsfaglige grunduddannelser 2006-2008 (under 25 år)
- 25** Tabel 15: 2007 aamma 2008-mi pisinnaatitsilersunik ilinniartitaanernik aallartitsisut naammassinnittullu
Antallet af påbegyndte og fuldførte uddannelsesforløb på de kompetencegivende uddannelser i 2007 og 2008
- 26** Tabel 16: Naartuersittut ukioqatigiinnut immikkoortiterlugit
Antallet af aborter fordelt på aldersgrupper
- 26** Tabel 17: Meerartaartut amerlassusii anaanaasut ukiuinut immikkoortillugit
Antallet af fødsler fordelt efter moderens alder
- 27** Figur 9: 12-24-inik ukiullit meerartaartut naartuersittullu amerlassusii
Antallet af fødsler og aborter i aldersgruppen 12-24-årige
- 28** Tabel 18: Gonorrértut, syfilisertut chlamydiartullu nalunaarutigineqarneri
Anmeldte tilfælde af gonorre, syfilis og chlamydia
- 30** Figur 10: Inunngortut toqusarnerisa nalunaarsorneri inuusut 1000-iugaangata 1998-2007
Spædbørnsdødeligheden 1998-2007 pr. 1000 levendefødte
- 31** Tabel 19: Meeqqat inuusuttullu akornanni imminornerit
Selv mord blandt børn og unge
- 32** Tabel 20: Naliginnaanngitsumik toqquteqartut (ajutoornerit, toqutsinerit imminornerillu) ukiuat suaassusaallu aallavigalugit agguataarneri
Dødsfald af ikke-naturlige årsager (ulykker, drab og selvmord) fordelt efter alder og køn
- 33** Tabel 21: Inuit aalajangiiffigineqarsimasut aamma inuit pisuutinneqartut aalajangiiffigineqarnikut ukiuinut agguaqatigiissillugit
Personer med afgørelse og skyldige personer med afgørelse fordelt på aldersgrupper, 1996-2005
- 34** Tabel 22: 2004-2006-mi meeqqat inuusuttuaqqallu inissitat, kommuuni inissiisoq najoqqutaralugu
Anbragte børn og unge efter henvisningskommune 2004-2006 per 1.000
- 35** Tabel 23: 2006-mi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmut meeqqanik inuusuttuaqqanillu inissitat agguaqatigiissinnera ukiui naapertorlugit
Anbragte børn og unge i døgninstitutioner fordelt på alder 2006
- 36** Tabel 24: Meeqqanik inuusuttuaqqanillu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut inissiinernik pingaarnertut pequtigineqartut 2006
Primære henvisningsårsag for børn og unge på døgninstitutionerne 2004-2007
- 37** Tabel 25: 2004-2007-mi meeqqat inuusuttuaqqallu innarluutillit inissitat, kommuuni inissiisoq najoqqutaralugu
Anbragte handicappede børn og unge efter henvisningskommune 2004-2007
- 37** Tabel 26: Ulloq unnuarlu innarluutilinnut paaqqinnittarfimmut inissitat agguaqatigiissinnerat suaassusaat ukiuilu naapertorlugit 1. januar 2008
Indskrevne på handicapinstitutionerne – fordelt på køn og alder pr. 1. januar 2008

Aallaqqaasiut

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit 2009 Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit paasissutissanik kisitsisinik imaqarpoq, naqitarlu kisitsisinik paasissutissanik ujarlernermi quppersakkatut atorneqarsinnaavoq imaluunniit aallaqqaataaniit naggataanut atuarneqarsinnaalluni tamatumani meeqqat inuusuttullu inuunerminni atugarisaat pillugit naammaginartumik paasisaqarluni. Saqqummersitaq taanna MIPI - Meeqqat Inuusuttullu pillugit Ilisimasaqarfiup *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut paasissutissat 2007-2008* siusinnerusukkut saqqummersitaanik nutarterineruvoq. Matumani saqqummersitaq nutaamik taaguuserneqarneranut pissutaasoq tassaavoq, kisitsisit tikkuussissutit paasineqarsinnaammata sammisaq pillugu paasiniaaqqissaarnikkut nassuiaataasutut, assersuutigalugu imminorneq pillugu, tabelinik ataqtigiissaarinikkut naatsorsuinertigullu. MIPI - Meeqqat Inuusuttullu pillugit Ilisimasaqarfiup saqqummersitaq tassaavoq meeqqanut inuusuttunullu tunngasutigut kisitsinik katersukkat, paasiniaaqqissaarnernik imaqtunik saqqummersitaanngitsoq taamaattumik saqqummersitaq allamik taaguuteqarpoq tassaasoq Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit.

Saqqummersitami tassani paasissutissat takuneqarsinnaasut, ilaatigut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfimmit aammalu Naalakkersuisoqarfinit assigiinngitsunit katersugaapput. Aammalu Kalaallit Nunaanni Naatsorseuqqissaartarfik nutarterinernut arlaqtunut paasissutissanik tunniussaqaarsinnaasimavoq.

Taamatut saqqummersitsinermi siunertaavoq meeqqat inuusuttullu atugarisaasa ineriartornerinut malinnaasinnaanissamat periarfissiinissaq, tamannalu pissalluni ingerlaavartumik paasissutissanik katersiuarnikkut. Saqqummersitaq taanna meeqqat inuusuttullu atugarisaasa ilaannik, MIPI - Meeqqat Inuusuttullu pillugit Ilisimasaqarfullu - kissaatigisaraa, saqqummersitaq aamma sammisat pineqartut aamma pingaartinneqassasut, meeqqat inuusuttullu atugarisaat Kalaallit Nunaanni oqaluuserineqarnerat ingerlaannarsinnaaqqullugu.

Ukioq manna aamma saqqummersitami tassani immikkut sammisaqarnermik ilaqarpoq, tamatumani siunertarineqarluni pissutsit meeqqanut inuusuttunullu tunngasut siusinnerusukkut qulaajaavigneqarsimangitsut nassuiarneqarnissaat. Ukioq manna saqqummersitami sammisami kalaallit meeqqat inuusuttullu kulturimut timersornermullu tunngasunik

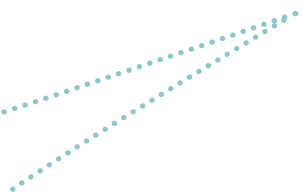
Forord

Nøgletal om børn og unge i Grønland 2009 indeholder centrale tal om børn og unge i Grønland, og man kan anvende udgivelsen som opslagsværk i jagten på nøgletal eller læse den fra ende til anden og få et solidt kendskab til børn og unges levevilkår. Denne udgivelse er en opdatering af MIPI - Videnscenter om Børn og Unges tidligere udgivelse *Statistik om børn og unge i Grønland 2007-2008*. Grunden til denne udgivelses nye titel er, at betegnelsen statistik signalerer en analytisk belysning af et emne, f. eks. selvmord, ved krydstabeller og beregninger. MIPI - Videnscenter om Børn og Unges udgivelse er en oversigt over tal der har med børn og unge at gøre og ikke en udgivelse der kommer med analyser - derfor har udgivelsen skiftet navn til Nøgletal om børn og unge.

Data, der optræder i denne udgivelse, er indsamlet af blandt andre Embedslægeinstitutionen og diverse af Selvstyrets departementer. Ydermere har Grønlands Statistik været leveringsdygtig i forhold til flere af opdateringerne.

Formålet med denne udgivelse er at skabe mulighed for at følge udviklingen af børn og unges vilkår, og det sker ved kontinuerligt at indsamle data. Denne udgivelse indeholder et udsnit af børn og unges vilkår, og det er MIPI - Videnscenter om Børn og Unges ønske, at udgivelsen også kan bidrage til at skabe fokus på området, så børn og unges vilkår fortsat vil blive diskuteret i Grønland.

Der optræder igen i år en særskilt temadel i denne udgivelse, og den har til formål at belyse forhold inden for børne- og ungeområdet, som ikke tidligere er blevet afdækket. I dette års udgave vil temadelen skabe ny viden om grønlandske børn og unges muligheder for at benytte kultur-

neqeroorutinin atuisinnaanermut periarfissaat pillugit nutaamik ilisimasaqartitsilissaaq. Taamaasilluni misissuinermit Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu pisortatigoortunik neqeroorutit suut neqeroorutigineqartarnerisut qulaajarneqassaaq. Tabelit takussutissiisutillu atorlugit neqeroorutit atornerqarnerilu nassuiaavigineqassapput. Kulturimut tunngasunik ingerlatanut periarfissaqarneq meeqqanut inuusuttunullu pingaaruteqarpoq, kalaallit kulturiat namminiussutisimillu misigisimaneq pillugit ilisimasaniq siaruarternermut ilaammata. Timersornermullu tunngasunik neqerooruteqarneq taamatulli pingaartuuvoq, meeqqat inuusuttullu timersornissamut aalanissamullu, timikkut ineriartornerannut peqqinnartuusumik periarfissineqartarmata.

Saqqummersitamit tassani meeqqat inuusuttullu pillugit nassuiaat nunat tammat akornanni immikkoortitsinerit assigisorujussuuvaat tassalu 0-miit 24-inut ukiullit taamatut oqarnermi pineqarlutik. Saqqummersitamit oqaatsit niviarsiaaraq nukappiararlu atornerqassapput nalunngikkaluarlugu amerlanertigut inuusuttut pineqartut, taamaattumillu eqqornerussagaluarluni arnaq angullu atornerqartuuppata, atuaruminarnerunissaalli eqqarsaatigalugu aalajangiusimavarput taaguutit niviarsiaaraq nukappiararlu atortuaannarlarlutik. Meeqqanik inuusuttunillu taaguineq naleqquffigisaani atornerqartassaaq.

Saqqummersitamut paasissutissanik katersineq MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmi suliffimmik misiliisumit ba.scient.soc. Lise Sparre-imit katersugaapput MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmi allattoqarfik qanimut suleqatigalugu aqqissuussaallutik. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup ittua sulianut tunngasutigut peqataasimavoq, Ivalu Risager ilusiliinermik assiliartalersuinermillu ingerlatsisimalluni. Kisitsisit paasissutissat Tips- og Lotto-mit aammalu Nunafonden-imit aningaasaliiffigineqarlutik suliarineqarput.

og idrætstilbud. Undersøgelsen vil dermed være en af-dækning af, hvilke offentlige tilbud der bliver udbudt til børn og unge i Grønland. Dette vil blive belyst gennem tabeller og oversigter, der viser tilbuddene og tilslutningen. Adgangen til kulturelle aktiviteter er centralt for børn og unge, da de bidrager med at udbrede viden om den grønlandske kultur og identitetsfølelse. De idrætsmæssige tilbud er ligeledes vigtige, da de giver børn og unge mulighed for at dyrke idræt og bevæge sig, hvilket er sundt for deres fysik og udvikling.

Denne udgivelses definition af børn og unge læner sig op ad internationale klassifikationer og er derfor afgrænset til aldersgruppen 0-24 år. I udgivelsen vil betegnelsen pige og dreng blive brugt velvidende, at der i flere tilfælde er tale om unge, hvorfor det vil være mere retvisende at bruge kvinde og mand, men for læsevenlighedens skyld fastholder vi konsekvent brugen af pige og dreng. Betegnelserne børn og unge vil optræde forskellige steder, hvor det findes passende.

Indsamlingen af data til grunddelen og temadelen er foretaget af praktikant ved MIPI – Videnscenter om Børn og Unge bac.scient.soc. Lise Sparre og redigeret i tæt samarbejde med sekretariatet i MIPI – Videnscenter om Børn og Unge. Chefen for Grønlands Statistik har bidraget med faglig sparring, og Ivalu Risager har stået for layout og illustrationer. Statistikken er gennemført med støtte fra Tips- og lottomidlerne og Nunafonden.

Wolfgang Kahlig
Siulersuisuni siulittaasuugallartoq
Fg. bestyrelsesformand

Lona Lyng
Immikkoortumi ataqatigiisaaarisuugallartoq
Fg. afdelingskoordinator

Inuttussutsinut paasissutissat

Kisitsisinik takussutissiissutini immikkoortoq siulleq inuttussutsinut paasissutissanut tunngasutigut paasissutissat ilaat pissutsit Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu attuumassuteqartut allanngorarnerannut malinnaatissutaapput. Kisitsisit meeqqat inuusuttullu qanoq amerlatiginerannik malugititsipput aammalu nunami sumi najugaqarnerinik immikkut ilisimasat saqqummiunneqarlutik.

Figuri 1

Aallaqqaasiullugu Figur 1-imi takuneqarsinnaavoq ukiuni 20-ni kingullerni innuttaasunit tamarmiunit meeqqat inuusuttullu 0-umiit 24-it tungaanut ukioqartut qanoq amerlatigisimanersut.

2009-imi innuttaasut 56.194-iupput, taakkunangalu meeqqat inuusuttullu 38,8%-iullutik. 2008-mut sanilliussinermi meeqqat inuusuttullu amerlerialaarsimapput, ukiulli 20-it kingulliit eqqarsaatigalugit 2009-mi amerlassusiat suli appasilluni. Kalaallit Nunaanni tamarmi innuttaasut aamma ikilerialaarsimapput. Meeqqat inuusuttullu ikileriarnerannut pissutsit arlaqartut pissutaasinnaapput: Meeqqat ikinnerusut inunngorsimanerat aammalu nunamit nutserartut amerleriarsimanerat il.il.

Figuri 2

2009-mi 0-umiit 24-it tungaanut ukioqartut akornanni nivarsiaqqat nukappiaqqallu qanoq kisitsisitaqarnerisut takuneqarsinnaavoq figur 2-mi, assigiinngitsunik ukioqartut immikkut tamarmik 4-5.000 missaaniittarlutik. Ukiukinnerpaat immikkoortut marluk ilaminnit ikinnerupput, tamatumalu takutippaa ukiuni qulini kingullerni ukiumut inuusartut ikiliartorsimasut.

Figuri 3

Figur 3-mi 1999-imi nukappiaqqat nivarsiaqqallu amerlassuseqarneri 2009-mi amerlassuseqarnerannut sanilliunneqarsinnaapput takuneqarsinnaalluni Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu akornanni ilutigiaat qanoq amerlatiginerannut atatillugu qanoq allanngoriartorneqartoq. Ataatsi-

Demografiske oplysninger

Det første afsnit i denne statistiske oversigt vil indeholde opdaterede oplysninger om nogle af de demografiske forhold, der berører børn og unge i Grønland. Tallene giver både en fornemmelse af, hvor mange børn og unge der er og en mere specifik viden om, hvor de er placeret fysisk.

Figur 1

Indledningsvis kan man i figur 1 se, hvor stor en andel børn og unge mellem 0 og 24 år har udgjort af den samlede befolkning de seneste 20 år. I 2009 var befolkningstallet 56.194, og heraf udgjorde børn og unge 38,8%. Der er sket en lille stigning i andelen i forhold til 2008, men i lyset af de seneste 20 år er tallet fra 2009 stadig lavt. Det samlede befolkningstal for hele Grønland er ligeledes faldet. Faldet hos børn og unge kan skyldes flere forhold: at der bliver født færre børn og øget migration mv.

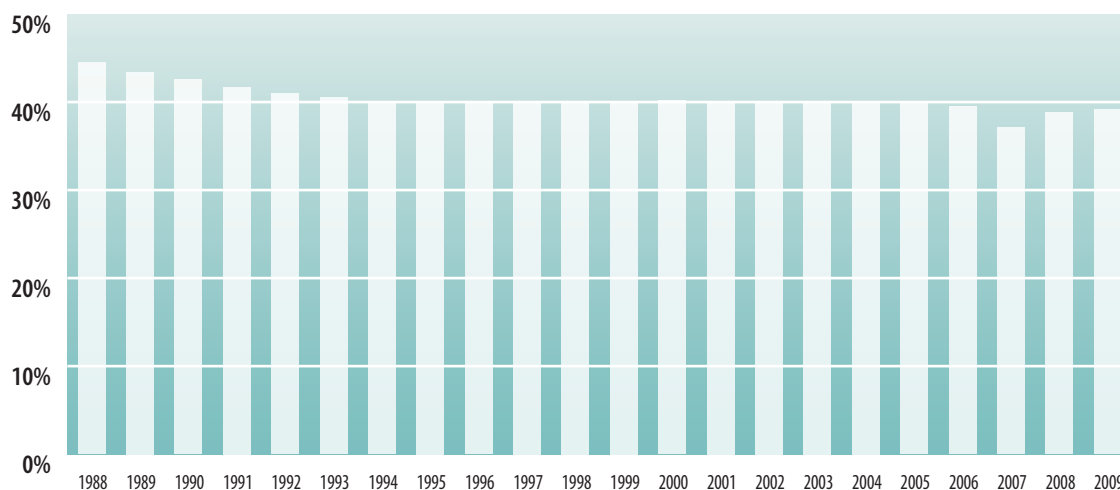
Figur 2

Kønsfordelingen blandt de 0-24-årige i 2009 kan ses i figur 2, hvor hver aldersgruppe ligger på cirka 4-5.000 personer. Antallet af de to yngste aldersgrupper er lavere end de andre, hvilket vidner om, at årgangene de seneste ti år er blevet mindre.

Figur 3

I figur 3 kan man sammenligne antallet af drenge og piger i 1999 med antallet i 2009 og se den generelle udvikling i aldersgrupperne blandt børn og unge i Grønland. Der er samlet set kommet færre børn og unge i Grøn-

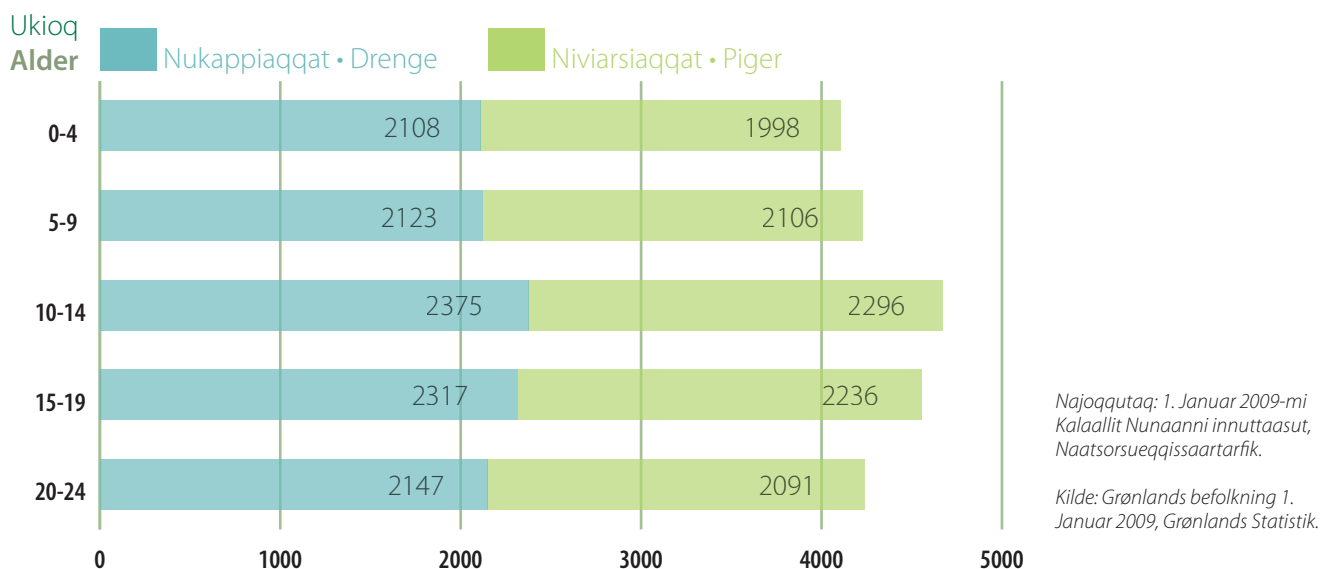
Figur 1: Meeqqat inuusuttullu innuttaasuni qanoq amerlatiginerat, 1989 - 2009
Børn og unges andel af den samlede befolkning 1989 - 2009

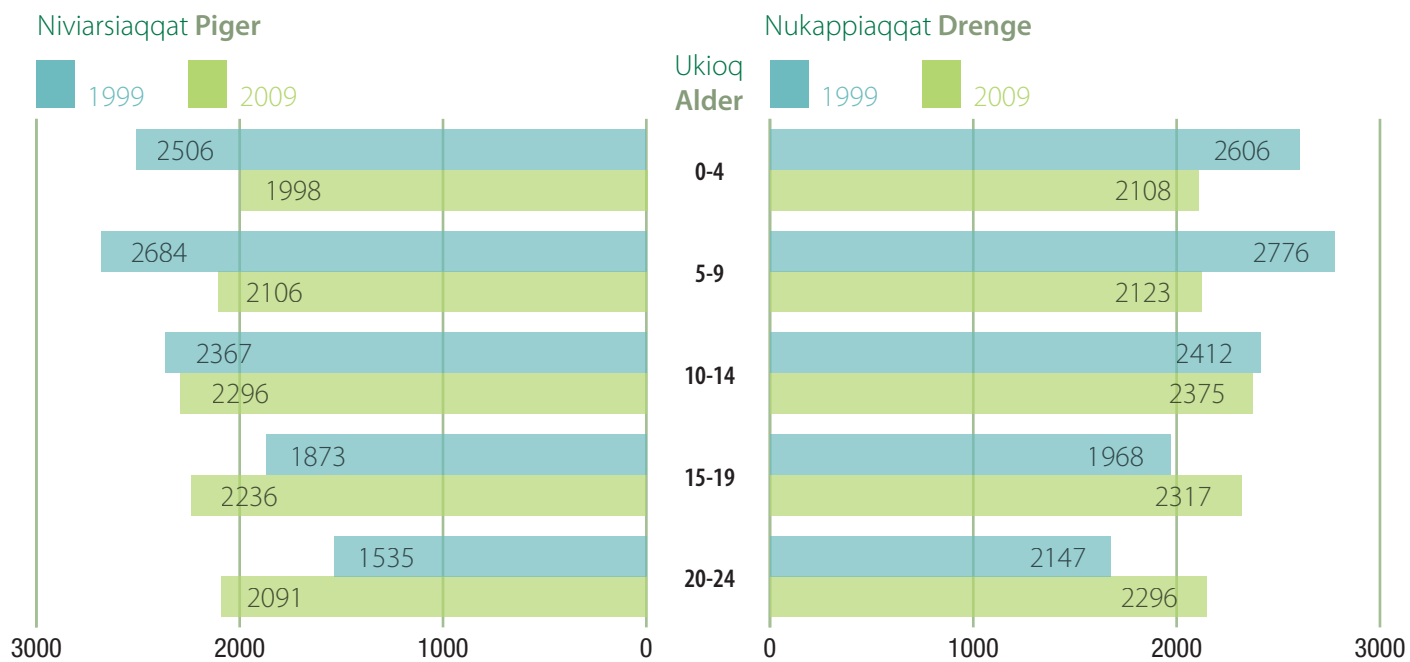
Najoqqutaq:
Kalaallit Nunaanni
Naatsorsueqqissaartarfik,
2009.

Kilde: Grønlands
Statistik, 2009.

Figur 2: Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat 1. Januar 2009
Antallet af børn og unge pr. 1. Januar 2009

Figur 3: Niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlassusaat 1. januar 1999 aammalu 1. januar 2009-imi
Antallet af piger og drenge 1. januar 1999 og 1. januar 2009

Najoqqutaq: 1. Januar 2009 Kalaallit Nunaanni innuttaasut, Naatsorsueqqissaartarfik 2009, immikkut suliarititaq.
Kilde: Grønlands befolkning 1. Januar 2009, Grønlands Statistik Særkørsel.

mut isiginnilluni Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu inooqataalartartut ukiuni qulini kingullerni ikiliartorsimapput, erseqqinnerusumik oqaatigalugu 603-nik assigiinnigissuseqarput. Ukiut qulit matuma sionratigut meeqqat amerlanerusut inunnorsimapput, ilutigiiullu 0-umiit 4-nik ukiullit aamma 5-iniit 9-nut ukullit amerlanerusimallutik. Erseqqippoq pissutsit allanngoriartortut, 10-niit 14-it tungaannut ukioqartut tikikkaanni, tassami ilutigiaat taakkua amerlasimapput ukiut qulit matuma sionratigut inunnoramik, taamaattumillu soorunami 2009-mi aamma amerlallutik.

0-umiit 19-inut ukiullit ilutigiit 1999-imi 2009-milu amerlassutsikut annertuumik assigiinnigineqarpoq, erseqqinnerusumik oqaatigalugu 19.192-iniit 17.559-inut ikileriasimallutik, tassalu taakkunani assigiinnigissuseq 1.633-ulluni.

Tabeli 1

Tabeli 1-p takutippaa meeqqat inuusuttullu illoqarfinni nunaqarfinnilu ukiuni kingullerni tallimani. 2008-miit 2009-mut pissutsit allanngornerata takutip-paa, Kalaallit Nunaanni tamarmi meeqqat inuusuttullu 382-inik ikileriasimasut. Amerlassutsitigut ikileriarneq annerpaaq illoqarfinni pisimavoq, ilutigiilli 20-niit 24-inut ukiullit isigigaanni, illoqarfinni inuusuttut procentitigut amerleriasimapput. Nunaqarfiit ataatsimut isigalugit annikinnerusumik ikileriarneqarsimavoq, tamatumani pingaartumik 10-niit 14-inut ukiullit ikile-

land de seneste 10 år, og nærmere bestemt er differencen på 603. For 10 år siden blev der født flere børn, og årgangene var større i aldersgruppen 0-4 år og 5-9 år. Det er klart at udviklingen ændrer sig, når vi kommer op til de 10-14-årige, da det var denne årgang, der blev født mange af for 10 år siden, så de fylder naturligvis også meget i 2009.

Der er stor forskel på aldersgruppen 0-19 år i 1999 og 2009, og mere specifikt er antallet faldet fra 19.192 til 17.559, så i denne gruppering er differencen 1.633.

Tabel 1

Tabel 1 viser fordelingen af børn og unge i byerne og bygderne de seneste fem år. Udviklingen fra år 2008 til år 2009 viser, at der overordnet er sket et fald på 382 børn og unge i hele Grønland. Antalsmæssigt har der været det største fald i byerne, men hvis man ser på aldersgruppen 20-24-årige er der sket en procentvis stigning i antallet af unge i byerne. I bygderne er der samlet set også sket et mindre fald i det samlede antal, og her er det især antallet af de 10-14-årige, der er faldet. Der

Tabel 1: Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit, 2005-2009
Antallet af børn og unge fordelt på by og bygd 2005-2009

Ukiut · Årstal		2005	2006	2007	2008	2009
Nuna tamakkerlugu · Hele landet	Katillugit · I alt	22.746	22.674	22.468	22.179	21.797
	0-4	4.337	4.405	4.307	4.179	4.106
	5-9	4.763	4.588	4.487	4.335	4.229
	10-14	5.220	5.100	4.965	4.893	4.671
	15-19	4.483	4.566	4.689	4.749	4.553
	20-24	3.943	4.015	4.020	4.023	4.238
Illoqarfiit · Byer	Katillugit · I alt	18.556	18.459	18.373	18.266	18.021
	0-4	3.505	3.551	3.450	3.419	3.368
	5-9	3.833	3.666	3.629	3.527	3.450
	10-14	4.187	4.098	3.997	3.970	3.811
	15-19	3.739	3.799	3.922	3.955	3.778
	20-24	3.292	3.345	3.375	3.395	3.614
Nunaqarfiit · Bygder	Katillugit · I alt	4.190	4.215	4.095	3.869	3.776
	0-4	832	854	857	753	738
	5-9	930	922	858	801	779
	10-14	1.033	1.002	968	920	860
	15-19	744	767	767	794	775
	20-24	651	670	645	601	624

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Innuttaasut 1. Januar 2009. Naatsorsueqqissaartarfik 2009.
Kilde: Grønlands befolkning 1. Januar 2009, Grønlands Statistik 2009.

riarsimallutik. 2009-mi 2008-mut sanilliusinermi nunaqarfinni meeqqat inuusuttullu 10-niit 14-inut ukiullit 60-inik ikileriarsimapput, tamannalu ilutigiaani tamani procentitigut ikileriarneq annertunerpaajulluni

er kommet 60 færre 10-14-årige børn og unge i byggerne i 2009 sammenlignet med 2008, hvilket er det største procentvise fald hos samtlige aldersgrupper.

Tabel 2

Tabel 2-p takutinneqarput Kalaallit Nunaanni inoqutigiit amerlassusii taakkunanilu meerartaqarneq. Inoqutigiit piffissami 2003-2007 ataatsimut amerlassuseqarnerat annikitsumik amerleriaateqarsimavoq. 2007-imi Kalaallit Nunaanni 21.478-iusimapput, taakkunanilu meeqqat 8.147-t najugaqarlutik, tassalu amerlassutsinit tamarmiusunit 37,9 procentiullutik. 2006-imiit 2007-imut inoqutigiit pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartaqartut 2.146-niit 2.019-inut ikileriarsimapput. Arnat kisimiittut meeqqanik najugaqateqartut 2007-imi 1.220-upput, taamatullu inoqutigiit 304-aallutik meeqqat angummi kisimiittumi najugaqarfigisaat. Tabelip talerpiatungaani takuneqarsinnaavoq inoqutigiit assigiinngiaartut tamarmiusumik amerlassutsinit qassi procentiunersut.

Tabel 2

Tabel 2 viser antallet af husstande i Grønland og bestanden af børn i disse. Det samlede antal husstande har været svagt stigende i perioden 2003-2007. I 2007 var der 21.478 husstande i Grønland, og der boede børn i 8.147 af disse, og dermed udgør de 37,9% af det samlede antal. Fra 2006 til 2007 er antallet af husstande med 3 eller flere børn faldet fra 2.146 til 2.019. Antallet af enlige kvinder, der boede med børn, var i 2007 på 1.220, og tilsvarende var der 304 husstande, hvor børnene boede med en enlig mand. I tabellens højre side kan man aflæse, hvor stor en procentdel de forskellige husstandstyper udgør af det samlede antal.

Tabel 2: Inoqutigiaani assigiinngitsuni meeqqat amerlassusaat 2003-2007
Antallet af børn i forskellige husstandstyper 2003-2007

Ukiut · Årstal	Meeqqat katillugit · Børn i alt					Procentit · Procent				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Inoqutigiit · Husstande	20.943	21.198	21.418	21.429	21.478	100	100	100	100	100
Meerartaqanngitsut · 0 børn	12.801	13.159	13.350	13.199	13.331	61,1	62,1	62,3	61,6	62,1
Ataatsimik meerartallit · 1 barn	3.401	3.398	3.386	3.479	3.500	16,2	16,0	15,8	16,2	16,3
Marlunnik meerartallit · 2 børn	2.580	2.537	2.575	2.605	2.628	12,3	12,0	12,0	12,2	12,2
Pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartallit · 3 eller flere børn	2.161	2.104	2.107	2.146	2.019	10,3	9,9	9,8	10,0	9,4
Inersimasut marluk meerartaqanngitsut · 2 voksne og 0 børn	4.002	4.051	4.153	4.239	4.266	19,1	19,1	19,4	19,8	19,9
Inersimasut marluk ataatsimik meerartallit · 2 voksne og 1 barn	1.744	1.706	1.707	1.785	1.741	8,3	8,0	8,0	8,3	8,1
Inersimasut marluk marlunnik meerartallit · 2 voksne og 2 børn	1.585	1.501	1.554	1.596	1.574	7,6	7,1	7,3	7,4	7,3
Inersimasut marluk pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartallit 2 voksne og 3 eller flere børn	1.371	1.330	1.335	1.304	1.278	6,5	6,3	6,2	6,1	6,0
Arnaq inersimasooq meeraqanngitsooq · 1 voksen kvinde og 0 børn	2.630	2.733	2.870	2.690	2.757	12,6	12,9	13,4	12,6	12,8
Arnaq inersimasooq ataatsimik meerartallit · 1 voksen kvinde og 1 barn	639	634	671	657	638	3,1	3,0	3,1	3,1	3,0
Arnaq inersimasooq marlunnik meerartallit · 1 voksen kvinde og 2 børn	341	356	349	387	376	1,6	1,7	1,6	1,8	1,8
Arnaq inersimasooq pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartallit 1 voksen kvinde og 3 eller flere børn	208	212	207	215	206	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Angut inersimasooq · 1 voksen mand og 0 børn	4.671	4.898	4.883	4.758	4.765	22,3	23,1	22,8	22,2	22,2
Angut inersimasooq ataatsimik meerartallit · 1 voksen mand og 1 barn	203	189	194	216	199	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9
Angut inersimasooq marlunnik meerartallit · 1 voksen mand og 2 børn	93	96	78	71	83	0,4	0,5	0,4	0,3	0,4
Angut inersimasooq pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartallit 1 voksen mand og 3 eller flere børn	17	21	33	37	22	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1

Nalunaarsugaq: Inoqutigiaat isertitaannik nalunaarsukkat iluarsaanneqsimapput, taama-ammallu matuma qulaani kisitsisinut ilarsisat siusinnerusumilu saqqummersitat assigiigatik. Note: Det husstandsorienteret indkomstregister er blevet revideret, og derfor er der ikke overensstemmelse med ovenstående reviderede tal og dem fra tidligere udgivelser.

Najoqqutaq: Inoqutigiit isertitaannik kisitsisitigut paasisutisat 2007 - immikkut suliarititaq, Naatsorsueqqissaartarfik. Kilde: Særudtræk fra Grønlands Statistiks husstandsorienterede indkomstregister 2007..

Tabeli 3

Nunanut allanut nutserartut amerlassusiisigut takuneqarsinnaavoq meeqqat Kalaallit Nunaanni inunngortut kingusinnerusukkut nunanut allanut nuuttut qassiunersut. Tabelimi 3-mi takuneqarsinnaavoq tamaku pillugit takussutissiissut. Ilutigiinni 15-iniit 19-it tungaanut ukioqartunut kisitsisini pingaartumik inuusuttut ukiut tamaasa efterskolenut atuariatortartut ilaapput, taamatullu aamma 20-iniit 24-inut ukioqartut ilaat Danmarkimi atuartut. Ukiut arlaqanngitsut qaangiuppata soqutiginassaaq, qularnangitsumik Kalaallit Nunaanni efterskolekto amerlanerusut atulernerat ilutigalugu nunanut allanut nuuttarnerit qanoq pissanersut. Kisitsisit 2007-imeersut nutaat takutippaat nukappiaqqat 15-iniit 19-inut ukioqartut nunanut allanut nuuttut malunnartumik ikileriartut, ukiullu tallimat qaangiuttut taamatut ukiulinnut kisitsisit taamatut appasitsigisimallutik. 20-iniit 24-inik ukiullit siusinnerusumut sanilliullugu annertunerusumik Kalaallit Nunaanni nutsernerulersimapput, kisitsisillu taamatut ukiulinnut tunngatillugu piffissami 2006-2007 taamaagin-narsimallutik. Niviarsiaqqat 20-niit 24-inut ukiullit 2006-imut sanillius-sinermi 2007-imi ikinnerusut nunanut allanut nuussimapput.

Tabeli 4

Tabelimi 4-mi meeqqat Kalaallit Nunaanni inuusimasut Danmarkimulli nunassissimasut amerlassusii takutinneqarput, malugineqarsinnaallunilu angajoqqaat Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasut meeqqatik ilagalugit qanoq Danmarkimut nutserartiginersut. Tabeli kisitsisinik 2009-meersunik imaqarpoq, 2008-millu kisitsisit pissarsiarineq ajornarsimapput, taamaammallu sanilliussineq 2007-imi 2009-milu kisitsisit atorlugit pilluni. Aallaqqaammut 2009-mi kisitsisit nutaat misissoraanni tabelimi malugineqarsinnaavoq meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut Danmarkimulli nunassissimasut 2009-mi 3.495-iniit 3.865-isinin qaffassimasut. Ilaatigut pingaartumik 15-iniit 19-inut ukiullit aammalu 20-iniit 24-inut ukiullit akornanni, nutserartut annertuumik amerleriarisimallutik. Tamanna soorunami inuusuttut Danmarkimut efterskoleriartarnerannut imaluunniit ilinniaqqikkiartarnerannut Danmarkimulli nunassittarnerannut attaveqarpoq. 0-umiillu 14-inik ukiullit akornanni taamatuttaaq annikitsumik qaffariarnerarpoq.

Tabel 3

Udvandringshyppigheden siger noget om antallet af børn, der bliver født i Grønland, men som efterfølgende udvander og dermed flytter ud af landet, og i tabel 3 optræder en oversigt over dette. Tallene i aldersgruppen 15-19 år dækker især de unge mennesker, der tager på efterskole hvert år, og tilsvarende er en del af de 20-24-årige studerende i Danmark. Det bliver interessant at se om nogle år, hvad der sker med udvandringshyppigheden i takt med, at der formodentlig åbner flere efterskoler i Grønland. De nye tal fra 2007 viser, at der er sket et markant fald blandt drenge i aldersgruppen 15-19 år som er udvandret, og det er fem år siden, det har været så lavt for denne gruppe. Drenge i aldersgruppen 20-24 år er i højere grad end tidligere begyndt at flytte væk fra Grønland. Men det er nu pigerne i aldersgruppen 15-19 år, der i største grad udvander fra Grønland, og tallet er konstant i denne aldersgruppe i perioden 2006-2007. De 20-24-årige piger udvandrede i mindre grad i 2007 sammenlignet med 2006.

Tabel 4

Tabel 4 viser antallet af børn, der er født i Grønland men bosat i Danmark, og giver et indtryk af i hvor høj grad forældre, der har boet i Grønland, rejser til Danmark med deres børn. Tabellen indeholder tal fra 2009, det har ikke været muligt at skaffe tal fra 2008, så derfor vil sammenligningen være baseret på tallene fra 2007 og 2009. Hvis man starter med at se på de nye tal fra 2009, kan man i tabellen aflæse, at antallet af børn og unge, der er født i Grønland og bosat i Danmark, er steget fra 3.495 i 2007 til 3.865 i 2009. Det er især blandt aldersgrupperne 15-19-årige og 20-24-årige, at antallet er steget betragteligt. Det hænger naturligvis sammen med, at de unge tager til Danmark for at gå på efterskole eller tage en videregående uddannelse, og dermed bosætter sig i Danmark. Blandt de 0-14-årige har der ligeledes været en mindre stigning.

Tabel 3: Meeqqat Inuusuttullu Kalallit Nunaanni inunngorsimasut 1.000-iugaangata taakkunannga nunanut allanut nuuttartut qassiunerat Udvandringshyppighed blandt unge født i Grønland pr. 1000 personer

	Nukappiaqqat · Drenge		Niviarsiaqqat · Piger			Nukappiaqqat · Drenge		Niviarsiaqqat · Piger	
	15-19	20-24	15-19	20-24		15-19	20-24	15-19	20-24
1998	80,5	40,9	80,8	58,9	2003	79,7	33,3	99,7	43,5
1999	85,7	46,1	90,5	42,9	2004	72,2	46,8	87,8	46,9
2000	64,7	34,7	90,5	41,9	2005	78,3	44,5	88,2	59,1
2001	68,3	34,8	83,2	38,3	2006	74,5	48,9	85,5	66,6
2002	64,2	35,0	74,8	52,1	2007	64,8	74,4	85,2	57,0

Najoqqaat: Naatsorsueqqissaartarfik 2007.
Kilde: Grønlands Statistik 2007.

Piffissamut sivisunerusumut atatillugu meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inuusimasut Danmarkimili nunassissimasut amerlassusii, qularnangitsumik ukiorpassuarni 2009-mi aatsaat taamak amerlatigiput, soorunami 2008-mit kisitsisit amigaataanerat eqqarsaatigalugu.

I et lidt større tidsperspektiv er det samlede antal børn og unge, der i 2009 var født i Grønland men bosat i Danmark, formodentlig det højeste i mange år, men med de manglende tal fra 2008 i mente.

Tabel 4: Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut Danmarkimi najugallit 1. januar
Antal børn og unge født i Grønland og bosat i Danmark pr. 1. januar

		Niviarsiaqqat · Piger	Nukappiaqqat · Dreng	Ukioqatigiiaat katillugit · Aldergruppe i alt	Katillugit · I alt
2003	0-4 ukiullit · 0-4-årige	117	117	234	3.494
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	270	278	548	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	390	374	764	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	503	509	1.012	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	502	434	936	
2004	0-4 ukiullit · 0-4-årige	124	122	246	3.493
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	258	294	552	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	369	341	710	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	558	528	1.086	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	449	450	899	
2005	0-4 ukiullit · 0-4-årige	132	125	257	3.409
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	238	248	486	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	346	355	701	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	524	496	1.020	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	479	466	945	
2006	0-4 ukiullit · 0-4-årige	132	139	271	3.469
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	220	232	452	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	330	352	682	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	560	530	1.090	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	488	486	974	
2007	0-4 ukiullit · 0-4-årige	136	146	282	3.495
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	224	233	457	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	326	362	688	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	556	518	1.074	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	500	494	994	
2008	Pissarsiarineqarsinnaasimangillat · Har ikke været muligt at fremskaffe				
2009	0-4 ukiullit · 0-4-årige	153	152	305	3.865
	5-9 ukiullit · 5-9-årige	234	257	491	
	10-14 ukiullit · 10-14-årige	332	366	698	
	15-19 ukiullit · 15-19-årige	648	621	1.269	
	20-24 ukiullit · 20-24-årige	576	526	1.102	

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik 2009. Kilde: Grønlands Statistik 2009.

Pisortanit ikiorsiissutit tunniun- neqartartut suliffissaaleqinerlu

Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut suliffissaaleqinerlu pillugit eqqartuinnermi qulaajarniarneqarpoq inuusuttut qassit tamakkuninnga pisarnersut, qassillu suliffissaarusimanermik eqqugaanersut. Tamanna inuusuttut ilinniarnermik ingerlatsinngitsut imaluunniit allanik arlaannik peq-quteqarlutik sulisinnaanngitsut qanoq amerlatiginersut takutitseqataavoq.

Tabeli 5

Ukiut tamaasa inuusuttut qanoq amerlatigisut isumaginninnermi ikiorsiissutininik pisarnersut naatsorsorneqartarpoq, naatsorsuinerillu tamakkua tabelimi 5-imi atuarneqarsinnaapput. Ataatsimut isiginnilluni ikiorsiissutininik pisartut 2007-imi annikitsumik ikileriarsimapput 3.274-iniit 3.146-nut. Meerartaarnermi sulinngiffeqarnermut atatillugu ullormusianit tunniunneqartartut siulliullugit misissoraanni takuneqarsinnaavoq 2007-imi 348-t pisartagaqarneranni ukiut qulit ingerlaneranni aatsaat taamak amerlatigisunik pisartagaqartoqarsimasooq, tamannalu immaqqa peqquteqarsimalluni angajoqqaat meerartaarnermut atatillugu sulinngiffeqartarnerata sivitsorneqarnerata 1. juli 2006-imi aalajangerneqarneranik. 15-iniit 19-inut aammalu 20-iniit 24-inut ukiulinnut suliffissaarunnermi, napparsimanermi aammalu ajunaarnermi annertussusileriiikkanik ikiorsiissutit aammalu pisariaqartitsineq naapertorlugu annertusisamik ikiorsiissutit qaffariaalaarsi-

Offentlige ydelser og ledighed

Emnekredsen om offentlige ydelser og ledighed har til hensigt at belyse, hvor mange unge der er modtagere af disse, og hvor mange der er berørt af ledigheden. Det er med til at tegne et billede af omfanget af de unge, der ikke tager en uddannelse eller som pga. andre forhold ikke kan varetage et job.

Tabel 5

Der bliver hvert år lavet opgørelser, der viser hvor mange unge mennesker, der modtager sociale ydelser, og disse opgørelser kan aflæses i tabel 5. Der er samlet set sket et mindre fald i antal modtagere fra 3.274 i 2006 til 3.146 i 2007. Hvis man starter med at se på udbetalingen af dagpenge i forbindelse med barsel kan man se, at det med 348 modtagere i 2007 var det højeste i 10 år, hvilket formentlig skyldes at man pr.1. juli 2006 besluttede at forlænge forældreorloven. Den takstmæssige hjælp ved arbejdsløshed, sygdom samt ulykke og udvidet behovshjælp er steget en smule for både de 15-19-årige og de 20-24-årige. Der er til gengæld sket et fald med hensyn til

Tabel 5: 15-niit 24-nik ukiullit ilanngullugit Isumaginninnermi ikiorsiissutininik pisartut amerlassusaat 1998-2007
Antal 15-24-årige modtagere af sociale ydelser, 1998-2007

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu · Hele Grønland		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Erninnermut atatillugu ullormusiat Dagpenge ved barsel	15-19	98	97	94	100	74	78	80	88	79	87
	20-24	279	270	278	285	320	305	332	327	301	348
Suliffeqannginnermi annertussusilikkanik ikiorsiissutit Takstmæssig hjælp, arbejdsløshed	15-19	35	34	42	52	47	40	54	28	43	47
	20-24	253	204	166	197	190	230	256	199	201	216
Napparsimanermi/ajutoornermi annertussusilikkanik ikiorsiissutit · Takstmæssig hjælp, sygdom og ulykke	15-19	9	12	14	21	29	9	22	13	11	18
	20-24	103	103	99	103	108	130	126	102	113	116
Pisariaqartitsineq naapertorlugu ikiorsiissutit annertusisat Udvidet behovsvurderet hjælp	15-19	127	106	92	101	88	74	56	53	122	137
	20-24	228	210	229	247	298	269	306	218	391	394
Pisariaqavissuunnaq ikiorsiissutit Trangsvurderet hjælp	15-19	506	523	512	479	501	538	562	485	471	409
	20-24	969	1.027	1.035	1.102	1.203	1.295	1.339	1.243	1.140	979
Ataasiartumik ikiorsiissutit Engangshjælp	15-19	110	118	109	121	110	89	85	68	91	77
	20-24	200	224	245	248	301	257	253	202	198	193
Tunngaviumik/annikillisamik siusinaarluni pensionisiat Førtidspension, grund- og reduceret beløb	15-19	4	4	7	13	9	10	12	5	12	12
	20-24	38	29	35	36	48	48	58	67	68	66
Siusinaartumik pensionit-inummut tapiutit Førtidspension, personligt tillæg	15-19	11	7	6	8	5	6	..	8
	20-24	20	18	18	15	23	22	25	34	33	39
Katillugit · I alt		2.979	2.979	2.986	3.127	3.355	3.402	3.571	3.138	3.274	3.146

Najoqquataq: Isumaginninnikkut ikiorsiissutit 2007, Naatsorsueqqissaartarfik aammalu www.stat.gl.
Kilde: Modtagere af sociale ydelser 2007 Grønlands Statistik samt www.stat.gl.

mapput. Akerlianilli 15-iniit 19-inut ukiulinnut aammalu 20-niit 24-inut¹ ukiulinnut pisariaqarlunnartunuinnaq ikiorsiissutit tunniunneqartartut appariarsimallutik. Kingullernulli taaneqartutut ukioqartunut annertujaa-
mik appariartoqarsimavoq, amerlassusii sulii qaffasimmata pisartagaqartul-
lu 979-iullutik. Siusinaartumik soraarnerussutisiallit inummut tapiissuti-
nik 2008-mi pisartut 2007-imut sanilliussinermi 15-iniit 19-inut ukiulinni
0-umiit 8-mut amerleriarsimapput 20-niillu 24-nut ukiulinni pisartagaqar-
tut 33-niit 39-nut amerleriarsimallutik. Ukiuni qulini siullerpaamik inuu-
suttut 33-nit amerlanerusut siusinaartumik soraarnerussutisiani inummut
tapiissutitaqartunik pisartagaqarsimapput.

Tabeli 6

Tabelimi 6-imi takuneqarsinnaavoq, siusinnerusukkut kommunini² 15-iniit
19-inut ukiulinni nukappiaqqat niarsiiaqqallu piffissami 2000-2007 qas-
si procentii suliffissaaleqinermik attorneqarsimanersut. Suliffissaaleqiner-
mit attugaasut tassaapput inuit suliffissarsiuussisarfinnut suliffissarsiortu-
tut saaffiginnissimasut. Tamannalu kinguneqarunarluni suliffissaarusima-
sorpiat ikinaarneqarnerannik, tamatumalu alaatsinaannissaa pingaartuullu-
ni. Naatsorsuineq ingerlanneqarsimavoq siusinnerusukkut kommuniusuni
ukiup kingulliup qaammataani aqqaneq-marlunni agguaqatigiissitsinermi
15-iniit 19-inut ukiullit qassit suliffissaarusimanersut alakkarterlugit, ma-
litsigitillugulu amerlassuseq siusinnerusukkut kommuniusimasuni taama-
tut ukiulinnut tunngatillugu kisitsisaataannut sanilliussineqarluni. 2007-
imi kisitsisit takutipaat 15-iniit 19-inik ukiullit akornanni siusinnerusuk-
kut kommuuniusimasut amerlanersaanni, Qeqertarsuq Paamiullu amerle-
rialaarfigisimasat eqqaassanngikkaanni, suliffissaarusimasut annertuumik
ikileriarsimasut. Angutit inuusuttut akornanni suliffissaarusimasut 2007-
imi siusinnerusukkut Nanortalip kommuuniani amerlanerpaajupput. Ar-
nat inuusuttut akornanni suliffissaarusimasut Ittoqqortoormiini, 2007-imi
siusinnerusukkut kommunimi arnat inuusuttut 15-iniit 19-inut ukiullit
12,8%-iisa suliffissaarusimaffigisaanni, amerlanerpaajupput. Suliffissaaleq-
isoqannginnerpaaq tassa Qaqortoq, illoqarfimmi arnat 15-iniit 19-inik uki-
ullit taamaallaat 1,1%-ii suliffissaaleqisuullutik illoqarfimmillu angutit
15-iniit 19-inut ukiullit 0,8%-ii suliffissaaleqisuullutik.

Tabeli 7

Tabelimi 7-imi takutinneqarput taamatulli siusinnerusukkut kommu-
neni suliffissaarusimanermik attugaasimasut, maannakkulli 20-iniit 24-
inik ukiullit akornanni. Naatsorsuinerit tabelimi 6-imi oqaatigineqartut as-
singannik ingerlanneqarput. 20-iniit 24-inik ukiullit akornanni suliffis-
saaleqineq taamatulli siusinnerusukkut kommuuniusuni, Paamiut Narsarlu
eqqaassanngikkaanni, tamani malunnartumik appariarsimavoq. Ittoqqor-
toormiini siusinnerusukkut kommunemi arnat 20-niit 24-it tungaannut uki-
ullit 19,9% suliffissaaleqinermik attorneqarsimapput, angutillu taamatut uki-
oqartut akornanni 21,8% suliffissaaleqillutik. Kalaallit Nunaat ataatsimut
isigalugu, suliffissaaleqineq inuttussuseq aallaavigalugu naatsorsuinermi
2007-imi qaffasinnerpaasimavoq. Qaqortumi suliffissaarusimaneq annikin-
nerpaasimavoq arnat angutillu 20-niit 24-inut akiuliit eqqarsaatigalugit.

1 Kalaallit Nunaanni pisariaqartitsineq tunngavigalugu ikiuutisarneq piitsuussuserlu
annertunerusumik paasisaqarfigineqarsinnaavoq uani saqqummersitami 'Kalaallit Nunaanni
meeqqat inuuniarnerat'. Saqqummersitaq www.mipi.gl-imi atuarneqarsinnaavoq.
2 Januairip aallaqqattaani 2009 kommunerujussuaqalerpoq.

udbetaling af trangsvurderet hjælp hos både de 15-19-åri-
ge og 20-24-årige¹. Men for sidstnævnte aldersgruppe er
der tale om et relativt fald, da antallet stadig er højt og lig-
ger på 979 modtagere. Antallet af førtidspensionister, der
har modtaget personligt tillæg i 2008 sammenlignet med
2007, er steget fra 0 til 8 modtagere i aldersgruppen 15-19
år og endvidere fra 33 til 39 modtagere i aldersgruppen 20-
24 år. For første gang i 10 år er der mere end 33 unge mod-
tagere af førtidspension med personligt tillæg.

Tabel 6

I tabel 6 kan aflæses, hvor mange procent af de tidligere
kommuner² 15-19-årige drenge og piger, der har været ber-
ørt af ledigheden i perioden 2000-2007. Berørte af ledighe-
den dækker de personer, der har henvendt sig til arbejds-
markedskontorerne som arbejdssøgende. Det resulterer
formodentlig i en undervurdering af den faktiske ledighed,
hvilket er vigtigt at holde sig for øje. Udregningen er fore-
taget ved at se på, hvor mange 15-19-årige, der gennem-
snitligt var ledige i de tidligere kommuner i det givne års
12 måneder, og efterfølgende er antallet blevet sammen-
holdt med de tidligere kommuners samlede antal i denne
aldersgruppe. Tallene fra 2007 viser, at ledigheden blandt
de 15-19-årige generelt er faldet markant i de fleste tidli-
gere kommuner, med undtagelse af Qeqertarsuaq og Pa-
amiut hvor den er steget en smule. Den højeste ledighed
blandt de unge mænd findes i 2007 i den tidligere såkaldte
Nanortalik kommune. Den højeste ledighed blandt de un-
ge kvinder findes i Ittoqqortoormiit, hvor 12,8% af den tidli-
gere kommunes 15-19-årige kvinder var ledige i 2007. Den
laveste ledighed findes i Qaqortoq, hvor kun 1,1% af byens
15-19-årige kvinder var arbejdsløse og kun 0,8% af byens
15-19-årige mænd.

Tabel 7

Tabel 7 viser tilsvarende antallet der har været berørte af
ledigheden i de tidligere kommuner, men denne gang er
det blandt de 20-24-årige. Der er foretaget samme udreg-
ninger, som er beskrevet under tabel 6. Blandt de 20-24-åri-
ge er ledigheden ligeledes faldet markant i stort set samtlige
af de tidligere kommuner undtagen Paamiut og Narsaq.
I Ittoqqortoormiit var 19,9% af den tidligere kommunes
20-24-årige kvinder berørte af ledigheden, og hos mæn-
dene i samme aldersgruppe var der tale om 21,8%. Det er
samlet set det sted i Grønland, hvor ledigheden var højst i
2007 målt i forhold til indbyggertal. I Qaqortoq var ledighe-
den den laveste for både de 20-24-årige kvinder og mænd.

1 For yderlige information om trangsvurderet hjælp og fattigdom i
Grønland henvises til udgivelsen 'Børns levestandard i Grønland',
som er tilgængelig på www.mipi.gl.
2 Der kom nye storkommuner pr. 1. januar 2009.

Tabel 6: 15-19-inik ukiullit suliffissaarusimanermik eqqorneqarsimasut suaassusaannullu agguataarlugit %-nngorlugit, 2000-2007
15-19-årige berørte af ledighed fordelt på køn i %, 2000-2007

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nanortalik	Arnat · Kvinder	2,0	1,7	2,6	5,3	4,2	7,2	7,6	5,8
	Angutit · Mænd	5,2	4,7	2,6	3,5	6,4	8,3	16,0	9,5
Qaqortoq	Arnat · Kvinder	3,8	2,0	3,2	4,6	1,7	2,1	1,7	1,1
	Angutit · Mænd	2,6	3,5	4,6	6,1	6,7	5,4	1,6	0,8
Narsaq	Arnat · Kvinder	4,3	4,6	5,6	7,3	5,5	5,0	5,1	3,3
	Angutit · Mænd	7,0	5,4	5,6	3,7	4,8	6,1	4,0	5,2
Paamiut	Arnat · Kvinder	11,0	7,0	7,5	10,0	6,9	6,3	5,0	6,9
	Angutit · Mænd	7,9	5,6	8,0	7,5	6,4	1,4	1,5	3,7
Nuuk	Arnat · Kvinder	1,7	1,6	2,5	2,1	2,2	2,5	2,3	1,7
	Angutit · Mænd	1,9	2,3	2,7	3,3	3,1	2,7	4,4	2,7
Maniitsoq	Arnat · Kvinder	6,8	8,8	7,5	14,0	15,0	11,0	8,2	8,1
	Angutit · Mænd	4,7	7,4	9,2	16,0	12,0	10,0	8,5	4,1
Sisimiut	Arnat · Kvinder	11,0	8,2	7,1	7,7	5,6	4,1	5,1	2,8
	Angutit · Mænd	6,9	6,3	5,1	6,4	7,6	5,1	2,8	1,6
Kangaatsiaq	Arnat · Kvinder	8,3	4,8	12,0	14,0	12,0	6,9	9,9	3,2
	Angutit · Mænd	12,0	7,1	5,6	11,0	12,0	11,0	10,0	5,8
Aasiaat	Arnat · Kvinder	6,1	6,3	4,6	6,3	5,9	5,4	6,1	6,1
	Angutit · Mænd	3,9	5,5	8,3	11,0	6,9	5,1	6,5	6,4
Qasigiannuit	Arnat · Kvinder	8,3	8,2	10,0	12,0	14,0	12,0	12,0	1,5
	Angutit · Mænd	1,8	3,4	6,8	7,1	7,4	7,2	7,3	4,2
Ilulissat	Arnat · Kvinder	4,1	7,2	7,0	7,0	7,1	5,4	5,6	3,7
	Angutit · Mænd	4,7	7,8	8,8	7,7	5,8	6,7	5,3	3,4
Qeqertarsuaq	Arnat · Kvinder	10,0	2,2	4,2	6,0	8,6	4,8	1,3	1,5
	Angutit · Mænd	5,3	11,0	16,0	7,7	6,3	3,7	4,7	5,9
Uummannaq	Arnat · Kvinder	17,0	12,0	12,0	7,3	5,5	5,4	4,7	3,0
	Angutit · Mænd	11,0	11,0	13,0	16,0	13,0	10,0	10,0	4,1
Upernavik	Arnat · Kvinder	9,5	9,8	11,0	11,0	16,0	15,0	9,9	3,2
	Angutit · Mænd	5,9	7,5	9,5	9,6	12,0	22,0	20,0	7,6
Qaanaaq	Arnat · Kvinder	13,0	27,0	39,0	24,0	26,0	13,0	13,0	4,4
	Angutit · Mænd	12,0	23,0	22,0	17,0	37,0	13,0	19,0	6,5
Tasiilaq	Arnat · Kvinder	11,0	9,9	9,7	4,1	5,6	5,9	4,9	7,6
	Angutit · Mænd	5,0	6,5	6,6	6,1	12,0	15,0	9,8	7,5
Ittoqqortoormiit	Arnat · Kvinder	8,3	6,3	13,0	5,5	17,0	19,0	16,0	12,8
	Angutit · Mænd	3,9	1,5	4,5	7,6	9,3	11,0	11,0	5,7

Tabel 7: 20-24-nik ukiulit suliffissaarusimanermik eqqorneqarsimasut suaassusaannullu agguataarlugit %-nngorlugit, 2000-2006
20-24-årige berørte af ledighed fordelt på køn i %, 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	7,1	7,8	18,0	17,0	17,0	26,0	23,0	11,5
	17,0	14,0	17,0	20,0	19,0	28,0	32,0	17,6
	7,3	7,5	4,6	7,0	8,3	11,0	5,4	3,0
	10,0	9,9	12,0	10,0	12,0	14,0	7,6	2,6
	14,0	20,0	14,0	12,0	16,0	13,0	9,3	11,9
	12,0	19,0	27,0	19,0	16,0	18,0	11,0	10,7
	27,0	31,0	22,0	15,0	11,0	10,0	7,1	8,2
	13,0	14,0	18,0	18,0	15,0	8,4	6,3	6,7
	3,0	3,7	5,1	4,6	5,8	6,0	5,0	3,8
	4,6	5,4	8,6	9,5	7,6	6,4	6,7	4,9
	16,0	16,0	18,0	22,0	24,0	20,0	21,0	15,7
	14,0	11,0	12,0	28,0	22,0	17,0	21,0	14,6
	13,0	13,0	13,0	16,0	12,0	12,0	7,9	5,6
	12,0	11,0	10,0	9,4	12,0	9,8	5,6	3,5
	26,0	20,0	25,0	58,0	41,0	27,0	17,0	12,6
	12,0	21,0	28,0	32,0	36,0	22,0	28,0	18,8
	12,0	15,0	13,0	15,0	15,0	13,0	18,0	15,5
	14,0	14,0	15,0	16,0	15,0	16,0	18,0	19,5
	8,8	21,0	35,0	33,0	27,0	19,0	19,0	13,3
	17,0	17,0	20,0	18,0	12,0	13,0	20,0	10,7
	9,3	10,0	14,0	16,0	13,0	12,0	11,0	8,4
	4,5	8,5	11,0	11,0	8,6	9,0	8,4	3,3
	17,0	19,0	19,0	31,0	29,0	17,0	12,0	7,0
	10,0	16,0	13,0	18,0	23,0	12,0	8,3	9,9
	23,0	20,0	20,0	15,0	27,0	23,0	17,0	5,9
	12,0	12,0	23,0	23,0	23,0	29,0	21,0	7,4
	14,0	14,0	17,0	15,0	17,0	14,0	11,0	5,1
	9,1	11,0	19,0	14,0	24,0	27,0	22,0	6,8
	17,0	28,0	30,0	38,0	41,0	25,0	33,0	13,4
	26,0	46,0	55,0	56,0	54,0	40,0	36,0	14,4
	21,0	25,0	18,0	6,7	8,1	8,6	10,0	10,2
	17,0	16,0	18,0	13,0	14,0	15,0	16,0	12,1
	14,0	12,0	12,0	32,0	32,0	26,0	29,0	19,9
	9,0	14,0	26,0	27,0	20,0	23,0	24,0	21,8

Najoqqutaq: Ukiuumoortumik kisitsisitigut paasisutissat 2001-2007, Naatsorsueqjissartaarfik, 2007.
Kilde: Statistisk årbog 2001-2007, Grønlands Statistik 2007.

Ilinniagaqarneq

Ilinniagaqarneq pillugu eqqartorneqartut Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnerup qanoq qaffasissuseqarneranik takutitsipput. Kisitsisit assigiinnngitsut meeqqat atuarfianneersut ilanngunneqarput, naliginnaasumik katitigaaner-mik takutitseqataasunik aammalu ilaatigut karakterilersuinerup qanoq qaf-fasissuseqarneranik ilinniartitsisullu ilinniagaqarnikkut tunuliaqutarisaan-nik ilaqartut. Eqqartorneqartuni aamma atuaqqinnissamut piareersaataasu-nik ilinniarnit aammalu inuussutissarsiutinik tunngaviusumik ilinniarnit sammeneqassallutik.

Tabeli 8

Tabeli 8-mi takuneqarsinnaavoq ukiumi atuarfusumi 2007/2008-mi meeqqat atuarfianni atuartut 10.255-iusimasut³. Kisitsimmi tassani 1.-12.⁴ klassit tamarmik pineqarput aammalu specialklassit. Atuartitsineq illoqarfinni atuarfinni 24-ni, nunaqarfinni atuarfinni 61-imi, specialscoleni 3-ni aammalu savateqarfinni atuarfialunnguani ingerlanneqarpoq. Kisitsit ukiup atuarfusup siuliani kisitsisinit ikinnerupput, ukiunilu qulini kingullerni appasinnerpaal-luni. Amerlassutsikkut ikiliartorneq aamma ukiut ingerlaneranni atualertar-tut ikiliartorsimanerannut attuumassuteqarpoq.

Figuri 4

Figuri 4-mi takuneqarsinnaavoq 11. aamma 12.⁴ klassini atuartut qanoq amerlatiginerat, ukiullu tamaasa 1. klassini atualersunut sanilliullugit. Uki-ut tallimat matuma siornatigut 1. klassini atualersut meeqqat atuarfiannit qi-maguttussanit amerlanerusarsimapput, ukiumili atuarfusumi kingullerni tamanna muminneqarpoq, 1.klassimi atualertartut ukiuni kingullerni ikili-artorsimapput, ukiumut inuusartut ikiliartornerannik peqquteqartumik, taa-maammallu ukiumi atuarfusumi 2007/2008-mi 11. aamma 12. klassini atu-artut tamarmiullutik amerlassusiinut takussutissiamiitinneqarlutik. Allatut oqaatigalugu ukiut qulit qaangiunneranni meeqqat atuarfiannik qimatsisus-sat ikinnerulissapput, tamatumuunalu atuarnissamut piareersaataasumik ilin-niarfintut suliffeqarfintut inuit ikaarsaariartussat ikinnerussallutik.

- 3 Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2007/2008, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ili-simatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit Inerisaavik suleqatigalugu uki-ut tamaasa saqqummersitsisartut oqaatigaat, meeqqat atuarfianni 07/08-mi atuartut katillutik 10.273-iusut. Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai eqqornerpaajusut, namminneq nalunaarusiaminni annikitsunik kukkuneqartarsin-naammatt, taamaammallu Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai matumani atorneqarlutik.
- 4 Taamaammaat Nuummi, Qaqortumi, Ammassalimmi Ado Lyngellu atorfianni 11. aamma 12.klasseqarpoq. "Atuarfitsialaap" atuutilernerani (2003) klassit naliginnaasumik piginnaane-qannngitsunut atuuttuulermata.

Tabeli 8: Meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaat
Antal elever i folkeskolen

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Amerl. • Antal	11.087	11.164	11.316	11.368	11.350	11.344	11.280	11.079	10.688	10.273

Najoqqutat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfi 2007-2008, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ili-simatusarnermut, Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut, Namminersonerullutik Oqartussat.
Kilde: Folkeskolen i Grønland 2007-2008, Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre.

Uddannelse

Emnekredsen om uddannelse giver et indblik i det ge-nerelle uddannelsesniveaui Grønland. Der er inddra-get forskellige tal om folkeskolen, der er med til at bely-se den generelle sammensætning og så inddrages bl.a. karakterniveauet og lærernes uddannelsesbaggrund. Emnekredsen vil også have fokus på de studieforbere-dende uddannelser samt de erhvervsfaglige grundud-dannelser.

Tabeli 8

I tabel 8 kan man se, at i skoleåret 2007/2008 var antal-et af folkeskoleelever 10.255³. Dette tal dækker alle 1.-12.⁴ klasser samt specialklasserne. Undervisningen fore-gik på 24 byskoler, 61 bygdeskoler, 3 specialeskoler og nogle fåreholdersteder. Tallet er mindre end det foregå-ende skoleår, og det laveste i de seneste 10 år. Det fal-dende antal hænger også sammen med, at årgangene er blevet mindre.

Figur 4

Man kan på figur 4 se antallet af 11. og 12.⁴ classes elever, og sammenligne dem med det årlige optag af 1. classes elever. For fem år siden var der flere 1. classes elever end elever i afgangsklasserne, men de seneste skoleår er bil-ledet vendt, og antallet af nyoptagne elever i 1. klasse er faldet de seneste år grundet de mindre årgange, og derfor befinder det samlede antal sig under grafen for det samlede antal elever i 11. og 12. klasse i skoleåret 2007/2008. Om 10 år er der med andre ord færre dimit-tender fra folkeskolen, og dermed færre personer til de studieforbere-dende uddannelser og arbejdsmarkedet.

- 3 I årsberetningen om Folkeskolen i Grønland 2007/2008, der årligt udgives af Departementet for Kultur, uddannelse, Forskning og Kir-ke i samarbejde med Inerisaavik er der oplyst, at det samlede antal elever i folkeskolen i 07/08 er 10.273. Ifølge Departementet er tallet fra Grønlands Statistik mest retvisende, da der godt kan optræde mindre fejl i deres indberetninger, så derfor er det tallet fra Grøn-lands Statistik, der optræder her.
- 4 Det er kun i Nuuk, Qaqortoq, Ammassalik og Ado Lyngke skolen 11. og 12. classes elever findes. Da det efter ikrafttrædelsen af "Den go-de skole" (2003) er klasser for ikke-normalt fungerende elever.

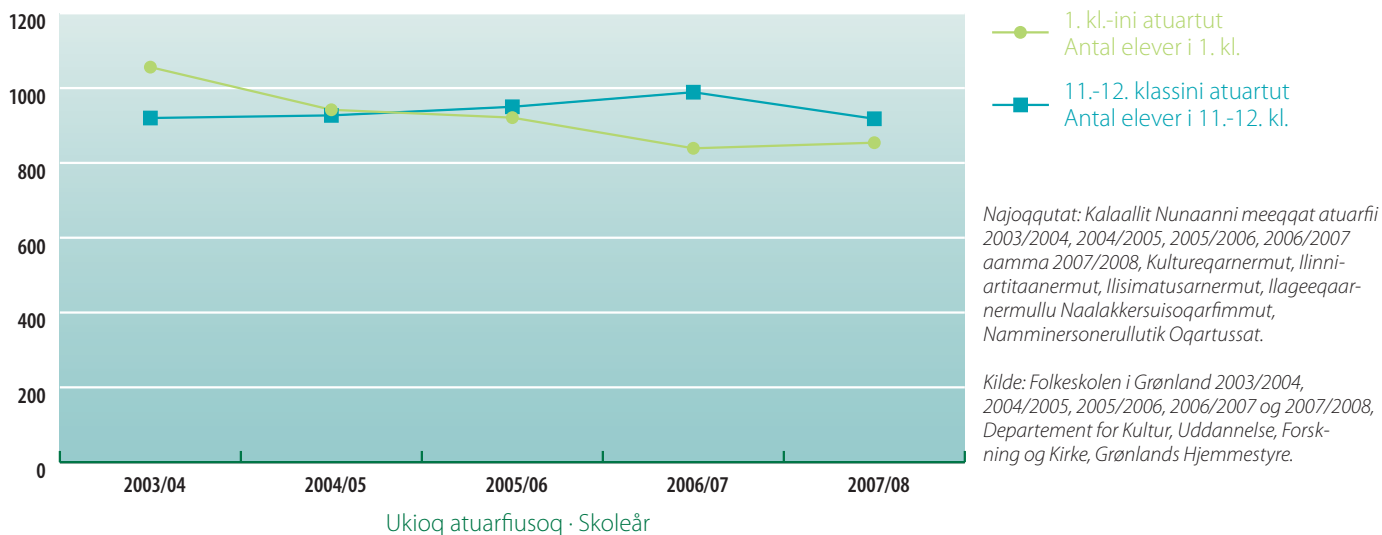
Tabeli 9

2003-mi "Atuarfitsialak" pillugu peqqussutip atuutilernerata kingorna nalinginnaasumik annertusisamillu atuartitsinermi 10. klasse atorunnaarsinneqarpoq, taamaasilluni atuartut ingerlaqqinnissamut atatillugu 11. klassiinnarmik toqqaasinnaalerlutik. Tabeli 9-mi takuneqarsinnaavoq 2006/2007-imiit 2007/2008-mut 10. klassini atuartut 99-inik ikileriar-simasut, tamannalu 10%-imik annertussuseqarluni taamatullu aamma 11. klassini atuartut 57-inik ikinnerulersimallutik, tassalu 6%-imik ikileriarlutik. Tassalu allatut oqaatigalugu ukiumi atuarfusumi 2007/2008 atuartut meeqqat atuarfianni soraarummeertut, ukiup atuarfusup siulianut sanilliussinermi ikinnerullutik.

Tabel 9

Efter ikrafttrædelsen af forordningen om 'Den gode skole' i 2003 blev den almene og udvidede linje afskaffet i 10. klasse, og det er således kun i 11. klasse, eleverne kan vælge spor. I tabel 9 kan man se, hvordan antallet af elever i 10. klasse fra 2006/2007 til 2007/2008 er faldet med 99 elever, hvilket er et fald på 10%, og tilsvarende er antallet af elever i 11. klasse faldet med 57 elever hvilket udgør 6%. Så der var med andre ord færre elever fra folkeskolen, der dimitterede i skoleåret 2007/2008 i sammenligning med det foregående skoleår.

Figur 4: 1. klassini atualeqqaartut amerlassusii aammalu naammassinnittut amerlassusii (10. aamma 11. klassit) Antal påbegyndte 1. classes elever og antallet af dimittender (10. og 11. klasser)

Tabel 9: Nalinginnaasumik annertusisamillu atuartut aguuataarneri Fordelingen af elever i almen og udvidet linie

		2003/04		2004/05		2005/06		2006/07		2007/08	
		Amerl. · Antal	%	Amerl. · Antal	%	Amerl. · Antal	%	Amerl. · Antal	%	Amerl. · Antal	%
Nalinginnaasumik atuartut	10. klasse	468	49	545	53	521	52	465	47	888	*
	11. klasse	427	52	458	52	491	55	494	54	457	53
Annertusisamik atuartut	10. klasse	486	51	476	47	485	48	522	53	*	*
	11. klasse	398	48	418	48	409	45	420	46	400	47

*2007/2008-mi 10 klassertut nalinginnaasumik annertusisamillu atuartunut immikkoortiterineqanngilaq.

* I 2007/08 er der ingen opdeling i almen og udvidet på 10. classes niveau.

Najoqqutat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 1997/98 - 2007/08
Kilde: Folkeskolen i Grønland 1997/98 - 2007/08, Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Grønlands Hjemmestyre

Tabeli 10

Siusinnerusumi allaaserineqartutut klassini annerni atuartut ukiumi atuarfusumi 2006/2007⁵ nalinginnaasumik atuartitsinermi, imaluunniit annertusisamik atuartitsinermi ingerlaqqissanerlutik qinersinnaavaat. Tabeli 10-mi takuneqarsinnaavoq, 10. klassimi atuartut amerlanerulaartut nalinginnaasumik atuartitsinermut taarsiullugu annertusisamik atuartitsinermik toqqaasimasut, 11. klassinili atuartut toqqaasarnerat assigiinngiiaarnerusimalluni. Ukiut marlussuit kingullit klassini taakkunani tamani annertusisamik atuartitsinermut toqqaasartut nalinginnaasumik atuartitsinermut toqqaasuniit amerlanerulaartarsimapput

Ukiuni 2001-imiit 2007-imut meeqqat atuarfianni misilitsinnermi soraarummeertarnermi atuartut angusarisartagaat tabelimi 10-mi takuneqarsinnaapput. Annertusisamik atuartitsinermi atuartut katakeriisa agguaqatigiissinnerat nalinginnaasumik atuartitsinermi atuartut karakteriisa agguaqatigiissinnerannit qaffasinneruvoq. Nalinginnaasumik atuartitsinermi annertusisamillu atuartitsinermi qallunaatut atuartitsinermi agguaqatigiissitsinermi karakteriusut assigiinngissuseqarnerat annertunersaavoq. Nalinginnaasumik atuartitsinermi qallunaatut atuartitsinermi karakterit agguaqatigiissinneqarneranni angusariisaartoq ukiut tamaasa qaffakkiartuaarsimavoq, ukiumili atuartitsiffiusumi 2006/07-imi appariaallalaaqqissimalluni. Annertusisamik atuartitsinermi ilinniartut soraarummeernerminni karakterii agguaqatigiissitsinermi atuartitsisutini tamani nalinginnaasumik atuartitsinermi atuartut soraarummeernerminni karakteriinit qaffasinnerupput. Annertusisamik atuartitsinermi karakterit agguaqatigiissinneqarnerannik naatsorsuinermi oqaluttariarsornermi allattariarsornermilu karakterit agguaqatigiissinneri ilanngunneqarsimapput. Karakterit agguaqatigiissinneqarnerini karakteriliisarnermi 13-skala atornerqarpoq.

5 Aasaq 2008-mi 11. klasse kingulleq naammassisimavoq.

Tabel 10

Som tidligere beskrevet kunne eleverne i de ældste klasser indtil skoleåret 2006/2007⁵ vælge, om de ville gå på den almene linje, eller om de ønskede at gå på udvidet linje. Af tabel 10 fremgår det, at der sidste år har været lidt flere, der i 10. klasse valgte udvidet linje frem for almen linje, mens andelen har været mere svingende for 11. klasse. De sidste par år, har der dog været en anelse flere, der valgte at gå på den udvidede linje end den almene linje på begge klassetrin.

Elevernes resultater ved folkeskolens afgangsprøver i årene 2001-2007 ses i tabel 10. Eleverne på udvidet linje opnåede højere gennemsnit end eleverne på almen linje. Forskellen mellem den gennemsnitlige karakter på almen og udvidet linje er størst i faget dansk. De gennemsnitlige karakterer i faget dansk er gradvist blevet lidt højere for hver årgang på den almene linje, men faldt lidt igen for årgang 2006/07. Afgangskaraktererne for eleverne på den udvidede linje er gennemsnitligt højere i alle fag i forhold til elevernes afgangskarakterer på den almene linje. Ved beregningen af karaktergennemsnittet på den udvidede linje er de gennemsnitlige karakterer fra både den mundtlige og skriftlige gennemsnitlige karakter inddraget. De gennemsnitlige karakterer tager udgangspunkt i den gamle 13-skala.

5 Den sidste 11. klasse blev færdig i sommeren 2008.

Tabel 10: Meeqqat atuarfiini 11. Aamma 12. klasseni misilitsinnermi angusarineqarsimasut agguaqatigiineri 2002-2007

Oversigt over gennemsnit af samlede resultater i 11. og 12. klassernes afgangsprøver 2002-2007

	Qall. oqaasii · Dansk		Kal. Oqaasii · Grønlandsk		Matematik · Matematik		Fysik · Fysik		Tul. oqaasii · Engelsk	
	Nalinginnaasumik · Almen	Annertusisamik · Udvidet	Nalinginnaasumik · Almen	Annertusisamik · Udvidet	Nalinginnaasumik · Almen	Annertusisamik · Udvidet	Nalinginnaasumik · Almen	Annertusisamik · Udvidet	Nalinginnaasumik · Almen	Annertusisamik · Udvidet
2006/2007	6,0	8,3	7,9	8,8	7,3	8,0	7,0	7,8	5,5	7,4
2005/2006	6,3	8,2	7,9	8,8	7,3	4,0	7,1	7,8	5,8	7,2
2004/2005	6,3	8,2	7,9	8,8	7,3	8,2	7,1	7,8	5,8	7,2
2003/2004	6,0	8,2	7,6	8,6	7,2	8,0	6,9	7,9	5,6	7,0
2002/2003	5,9	7,5	7,4	8,4	7,8	8,2	7,2	8,5	6,1	6,7
2001/2002	5,7	7,1	7,8	8,7	7,5	7,9	7,3	7,7	5,9	7,1

Najoqqutat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiini 2001/02 - 2006/07, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Pisortaqaarfik, Namminersornerullutik Oqartussat.

Kilde: Folkeskolen i Grønland 2001/02 - 2006/07, Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre.

Tabeli 11

Nunaqarfinni amerlanertigut meeqqat atuarfiat misilitsinnermik inaarneqar-sinnaanera ajornartarpoq, taamaattumillu nunaqarfinni atuartut atuarfim-mut qaninnerpaamut, amerlanertigut kommuneqarfusumiittumut misilitsif-fusinnaasumut ingerlatinneqartarput. Nunaqarfinnit atuartut pingaartumik skolehjemmini najugaqartarput, meeqqat atuarfianni atuarnerminnik naam-massinniniarnerminni. Meeqqat ineqarfiuutigisuniittutut taaneqartarput, taakkualu amerlassusii tabelimi 11-imi takuneqarsinnaapput.

Ukiumi atuarfusumi 2007/2008 Kalaallit Nunaanni atuartut 389-it ineqar-fiutigisuniittut inissitaapput, tassalu ukiuni atuarfusuni kingullerni annikit-sumik ikileriarsimallutik. Pingaartumik Tasiilami Narsamilu amerlassusii ap-pasinnerupput, akerlianilli Nuummi annikinnerusumik amerleriarsimallutik. Pingaartumik illoqarfiit amerlasuunik nunaqarfinnik eqqaamioqartut, atu-artut nerisaqarfisuni inissitaasut amerlanerusarput, taamaattumik Upernavik,

Tabel 11

I bygderne er det oftest ikke muligt at færdiggøre folke-skolen med en afgangsprøve, og derfor sendes bygde-eleverne til den nærmest beliggende skole, som oftest er i hjemkommunen, hvor det er muligt at tage en af-gangsprøve. Eleverne fra bygderne bor primært på sko-lehjem, når de gør deres folkeskoleundervisning færdig. Børnene kaldes kostplacerede elever, og antallet af dis-se kan aflæses i tabel 11.

I skoleåret 2007/2008 var der 389 kostplacerede ele-ver i Grønland, så der har været et mindre fald i antallet det seneste skoleår. Især i Tasiilaq og Narsaq er antallet blevet mindre, hvorimod Nuuk har oplevet en mindre stigning. Det er primært de byer med mange omkring-

Tabel 11: Atuartut nerisaqarfusumiittut amerlassusaat
Antallet af kostplacerede elever ved skolestart

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Katillugit · I alt	352	338	338	327	333	354	386	405	402	389
Nanortalik	33	38	41	36	31	32	32	33	44	46
Qaqortoq	17	17	14	12	16	19	18	18	18	17
Narsaq	14	13	12	14	9	7	11	7	18	10
Qassiarsuk	11	12	8	8	7	10	5	0	4	6
Paamiut	10	6	8	8	5	6	4	0	*	*
Nuuk	18	19	12	12	14	16	14	21	12	18
Maniitsoq	22	20	21	25	21	28	19	31	13	13
Sisimiut	27	29	30	31	32	29	32	8	31	32
Aasiaat	30	30	29	31	31	31	30	31	31	28
Ilulissat	23	24	24	34	24	24	23	22	18	23
Ummannaq	29	20	24	37	34	42	36	30	34	37
Upernavik	45	46	51	46	45	45	46	62	72	66
Avanersuaq	13	12	9	8	11	11	10	16	14	15
Tasiilaq	48	38	41	14	43	43	48	40	56	48
Qeqertarsuaq *										
Narsarsuaq							5	7	0	0
Ittoqqortoormiit *										
Qasigiannugit							10	18	21	14
Kangaatsiaq							*	8	0	0
Kangilinnugit *										
Ado Lyngse skolen	12	14	14	11	10	11	14	16	16	16

* Atuartunut angerlarsimaffeqaranilu inissiaqanngilaq.

* Ingen elevhjem eller kollegium.

Najoqqutat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfi 1998/99 - 2007/08, Kultureqarnermut, Ilinniartitaaner-mut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Namminersoneqarfiit Oqartussat, 2008.

Kilde: Folkeskolen i Grønland 1998/99 - 2007/08, Departement for Kultur, Ud-dannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre 2008.

Tasiilaq Nanortalillu atuartut nerisaqarfusuni inissitaasut amerlassu-
iannit 41 procentiinik inissitanik atuartuuteqarput. Atuartut ineqar-
futigisutut inissitaasut ukiuni kingullerni ikiliartorsimapput, taman-
nalu isumaqarsinnaalluni ilaqutariit amerlasuut nunaqarfinniit nutser-
simasut, aammalu ukiumut inuusartut ikinnerulersimasut.

Tabeli 12

Tabelimi 12-umi takuneqarsinnaavoq meeqqat atuarkianni ilinniartit-
sisut, ilinniartitsisut timelærerillu kalaallit oqaasiinik ilinniartitsis-
naasut kalaallisulluunniit atuartitsisinnaanuttu aammalu kalaallit oqaasi-
inik kalaallisulluunniit atuartitsisinnaanngitsut imminnut sanilliunne-
ranni qanoq amerlatiginersut. Tamanna soqutiginaruavoq, tamatumu
paasinarsisimmagu meeqqat atuarkianni atuartut ilinniartitsisunik ka-
laallisut oqalussinnaasunik qanoq attaveqartiginersut attaveqanngin-
nersulluunniit. Aallaqqaasiullugu 2007/2008 aamma 2006/2007-mi
kisitsisit sanilliunneqarsinnaapput, ilinniartitsisut kalaallisut oqaase-
qartuusut amerlassutsimikkut 579-iniit 603-nut amerleriarfigisima-
saanni. Taamatuttaarli timelærerit kalaallisut oqaaseqartuusut aam-
ma malunnartumik ikileriasimallutik. Kisitsisit nutaat ukiut tallimat
matuma sionnatigut (2003/2004) kisitsisinut sanilliukkaanni, tabelimi

liggende bygder, hvor antallet af kostplacerede elever er højt,
og derfor står Upernavik, Tasiilaq og Nanortalik for cirka 41 pro-
cent af det samlede antal. Tallene for kostplacerede elever er
faldet de seneste år, hvilket kan tyde på, at flere familier vælger
at flytte fra byggerne, samt at årgangene er blevet mindre.

Tabel 12

I tabel 12 kan man aflæse forholdet mellem de forskolelærere,
lærere og timelærere, der kan undervise i eller på grønlandsk
og dem der ikke kan undervise i eller på grønlandsk. Dette er in-
teressant, da det indikerer, hvorvidt folkeskoleeleverne er i be-
røring med grønlandsksprogede lærere eller ej. Indledningsvis
kan man sammenligne tallene fra 2007/2008 med 2006/2007,
hvor antallet af grønlandsksprogede lærere er steget fra 579
til 603. Der er dog tilsvarende sket et markant fald i antallet af
grønlandsksprogede timelærere. Hvis man sammenligner de
nye tal med tallene fra for fem år siden (2003/2004), kan man
aflæse i tabellen, at det samlede antal af grønlandsksprogede
forskolelærere og lærere er øget med cirka 50 personer. Der er i
naturlig forlængelse heraf i samme tidsperiode sket et fald med

Tabel 12: Ilinniartitsisut ilinniagaat
Lærernes uddannelse

	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaasut · Undervisere der kan undervise i og på grønlandsk					
Piarsersarfusumi ilinniartitsisut · Forskolelærere	90	88	96	95	93
Ilinniartitsisut · Lærere	558	578	574	579	603
Timelærerit · Timelærere	325	340	341	347	316
Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaanngitsut · Undervisere der ikke kan undervise i og på grønlandsk					
Piarsersarfusumi ilinniartitsisut · Forskolelærere	4	9	9	8	12
Ilinniartitsisut · Lærere	211	220	191	154	150
Timelærerit · Timelærere	29	33	36	33	15
Ilinniartitsisut procentinngorlugit katinneri · Procent af det samlede antal lærere					
Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaasut · Undervisere der kan undervise i og på grønlandsk					
Piarsersarfusumi ilinniartitsisut · Forskolelærere	7	7	8	8	8
Ilinniartitsisut · Lærere	46	46	46	47	51
Timelærerit · Timelærere	27	27	27	29	27
Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaanngitsut · Undervisere der ikke kan undervise i og på grønlandsk					
Piarsersarfusumi ilinniartitsisut · Forskolelærere	0	0	0	0	1
Ilinniartitsisut · Lærere	17	17	15	4	4
Timelærerit · Timelærere	2	3	3	2	1

Najoqqutat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarki 2003/04 - 2007/2008,
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat 2008.
Kilde: Folkeskolen i Grønland 2003/04 - 2007/2008. Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre 2008.

takuneqarsinnaavoq, ilinniartitsisut kalaallisut oqaluttuusut ilinniartitsisulu katinnerat 50-it missigisaannik amerleriarsimasut. Tamatumunnga pissu-sissamisoortumik uiggiutaasumik piffissap tamatuma nalaani meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut aammalu ilinniartitsisut kalaallit oqaasiinik kalaallisul-luunniit atuartitsisinnaangitsut ikileriarsimapput.

Tabeli 13

Ilinniartitsisut ilinniagaqarnikkut tunuliaqutaasa saniatigut aamma meeqqat naliginnaasumik immikkut ittumik atuartinneqartut annertusisamillu immikkut atuartinneqartut meeqqat qanoq amerlatigisut atuartinneqartut takussallugit soqutiginaateqarpoq, tamannalu tabeli 13-imi takuneqarsinnaavoq. Tamatumani atuartut meeqqat atuarfianni atuartiteriaatsimik, meeqqat atuarfianni akuerisaasumi allaaneruserumik atorfissaqartitsisut pineqarput. 2007/2008-mi kisitsisit takutippaat naliginnaasumik immikkut ittumik atuartinneqartut atuartut amerleriarujuussuarsimasut – ukiumi atuarfusup siliani atuartut 459-iusimapput, Inerisaaviulli saqqummersitaani ”Kalaallit Nunaanni Meqqat Atuarfiat 2007/2008”-mi kisitsisit taakkua atuartunut 1.781-inut amerlisimapput. Inerisaaviup attaveqarfiginerani oqarfigineqar-pugut nalunaarusiami kukkuoqarsimasooq, saqqummersitaat kisitsisinik ta-tiginangitsumik takussutissiami tassani peqartoq. Taamaammat ajoraluar-tumik 2007/2008-mi atuartut naliginnaasumik immikkut ittumik atuartin-neqartut amerlassuseqarnerat erseqqinneruserumik takuneqarsinnaangilaq. 2007/2008-mi annertusisamik immikkut atuartitsinermi atuartinneqartut ikilerialaarsimapput, ukiumili atuarfusumi pineqartumi atuartut tamarmi-usut amerlassusaannit procentinngorlugit naatsorsoraanni, amerlilaanngu-arsimapput.

Tabeli 14

Naliginnaasumik immikkut ittumik atuartitsinermi aammalu annertusisa-mik immikkut ittumik atuartitsinermi atuartitsisut ilinniagaqarnikkut tunu-liaqutarisaat erseqqinneruserumik misissornissaat soqutigineqarpoq. Tabeli

hensyn til de forskolelærere og folkeskolelærere, der ikke kan undervise i eller på grønlandsk.

Tabel 13

Udover at se på lærernes uddannelsesbaggrund er det også interessant at se på antallet af børn, der modtager almindelig specialundervisning og vidtgående specialundervisning, hvilket fremgår af tabel 13. Der er her tale om elever, der har brug for en anden undervisningsform end den, der bliver stillet til rådighed i den konventionelle folkeskole. Tal fra 2007/2008 viser, at der er sket en eksplosion i antallet af elever, der modtager almindelig specialundervisning – skoleåret forinden var der 459 elever, men det tal er, ifølge Inerisaaviks udgivelse 'Folkeskolen i Grønland 2007/2008', vokset til 1.781 elever. Efter kontakt med Interisaavik har vi fået oplyst, at der er sket en fejl i indberetningen, og at deres udgivelse indeholder upålidelige data i denne oversigt. Derfor er det desværre ikke muligt, at se nærmere på antallet af elever, der har modtaget almindelig specialundervisning i 2007/2008. Antallet af elever der modtog vidtgående specialundervisning i 2007/2008 var faldet en lille smule, men hvis man udregner, hvor stor en procentdel de udgør af det samlede antal elever det pågældende skoleår, er andelen steget en smule.

Tabel 14

Det er interessant at se nærmere på, hvilken uddannelsesbaggrund underviserne har i almindelig specialundervisning og vidtgående specialundervisning. Tabel 14 viser, at det samlede antal lærtimer, der er blevet

Tabel 13: Atuartut immikkut ittumik aamma annertusisamik immikkut ittumik atuartinneqartut amerlassusaat Antal børn under almindelig og vidtgående specialundervisning

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Atuartut amerlassusaat · Antal elever									
Immikkut ittumik atuartut · Almindelig specialundervisning	447	444	732	476	467	567	509	459	*
Annertusisamik immikkut atuartut · Vidtgående specialundervisning	662	688	515	534	487	481	500	489	484
Atuartut katinneri procentinngorlugit · 1 procent af det samlede elevtal									
Immikkut ittumik atuartut · Almindelig specialundervisning	4,0	3,9	6,4	4,2	4,1	5,0	4,6	4,3	*
Annertusisamik immikkut atuartut · Vidtgående specialundervisning	5,9	6,1	4,5	4,7	4,3	4,3	4,5	4,6	4,7

* Oqaatigineqanngillat. · Ikke oplyst.

Najoqquataq: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 1999/00-2007/08 Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik. Namminersornerullutik Oqartussat 2008

Kilde: Folkeskolen i Grønland 1999/00 - 2007/08. Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre 2008

14-nip takutippaa tiimit atuartsiffiusut ataatsimut amerlassusiat, atuartsiteriaatsini taakkunani marluusuni atorneqarsimasut ukiumi atuarfiusumi 2006/2007-imiit 146.758-imiit ukiumi atuarfiusumi 2007/2008-mi 151.263-inut amerleriarsimasut, tamannalu 3,1 procentimik qaffariarnerulluni. Piffissami tamatumani takuneqarsinnaavoq, naliginnaasumik immikkut ittumik tiimit atorneqartut ikileriarsimasut, akerialianilli annertusisamik immikkut ittumik atuartsinermut tiimit atorneqarsimasut amerleriarsimallutik. Procentinngorlugit agguassinermit takuneqarsinnaavoq atuartsiteriaatsit assigiinngitsut tiiminit atuartsiviusut amerlassusaannit qassi procenti atorneqarsimanersut. Malunnaateqarnerpaasumik ineriartorneq atuartsisut ilinniartitsisutut ilinniarsimanngitsut, immikkut ittumik atuartsinermit atuartsisuusimasuni, taakkunani 20,3%-imiit 15,4%-imut apparisimasut takuneqarsinnaavoq.

Figuri 5

Tabelit takussutissiissutillu tulluuttut Kalaallit Nunaanni ilinniarnertuungorniarfinni inuussutissarsiuutinillu ilinniarnertit ataatsimoortillugu ilinniagarnermut tunngasuupput. Figuri 5-imi piareersaataasumik ilinniarnertit atuartullu akuerineqartut misissoraanni, takussutissiissutit takutippaa ukiut kingullit pingasut ingerlaneranni amerlassutsitigut qaffariartoqarsimasoq. Takussutissiissutim tassani ilinniarnerni taakkunani ilinniarnernim-

brugt på de to undervisningsformer er steget fra 146.758 i skoleåret 2006/2007 til 151.263 i skoleåret 2007/2008, hvilket er en stigning på 3,1%. I perioden kan man se, at der er sket et fald i antallet af almindelig specialundervisningstimer, men til gengæld er antallet af timer brugt på vidtgående specialundervisning steget. Procentfordelingen viser, hvor stor en andel de forskellige undervisere udgør af det samlede antal undervisningstimer. Den mest i øjenfaldende udvikling har fundet sted hos de undervisere uden læreruddannelse, der har undervist i specialundervisning, her er der sket et fald fra 20,3% til 15,4%.

Figur 5

De kommende tabeller og grafer siger noget om det generelle uddannelsesniveau i Grønland både hvad angår de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. Hvis man kigger på de studieforbereende uddannelser i figur 5 og antallet af optagne elever, viser grafen, at der de seneste tre år er sket en stigning i dette antal. I denne oversigt er frafaldet på disse uddannelser ikke med-

Tabel 14: Atuartsisut ilinniagaat, immikkut ittumik atuartsineq 2005/06 aamma 2006/07, akunnerit atuartsiviusut Antal specialundervisningstimer fordelt på underviserens uddannelse i 2005/06 og 2006/07

	Akunnerit atuartsiviusut katillugit Antal lærertimer i alt		Ilinniartitsisutut naammassinikut specialpædagogikimillu ilanngussisimasut Læreruddannede med supplerende specialpædagogisk uddannelse.		Ilinniartitsisutut naammassinikut Læreruddannede		Piareersarfimmi ilinniartitsisut naammassinikut Forskolelærere		Ilinniartitsisutut naammassinikut Ikke læreruddannede	
	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08
Amerlassusaat · Antal										
Ukiut · År	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08	2006/07	2007/08
Katillugit · I alt	146.758	151.263	6.807	9.985	77.533	80.530	16.194	17.246	46.225	43.502
Immikkut ittumik atuartsineq Specialundervisning	32.887	27.653	619	1.374	22.087	19.573	1.876	2.458	8.305	4.248
Annertusisamik immikkut ittumik atuartsineq · Vidtgående specialundervisning	113.872	123.611	6.188	8.611	55.446	60.957	14.318	14.789	37.921	39.253
Procentit · Procent										
Katillugit · I alt	100,0	100,0	4,6	6,6	52,8	53,2	11,0	11,4	31,5	28,8
Immikkut ittumik atuartsineq Specialundervisning	100,0	100,0	1,9	5,0	67,2	70,8	5,7	8,9	25,3	15,4
Annertusisamik immikkut ittumik atuartsineq · Vidtgående specialundervisning	100,0	100,0	5,4	7,0	48,7	49,3	12,6	12,0	33,3	31,8

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2006/2007, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilimatusarnermut Ilageeqarnermullu Pisortaqarfik, 2007. Namminersornerullutik Oqartussat. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2006/2007, Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, 2007. Grønlands Hjemmestyre.

nik taamaatitsiinnartartut ilaatinneqanngillat, tamannalu ilaatigut sunniuteqarluni ukiuni kingullerni pingasuni naammassisartut ilinniartussatut akuerineqartut amerlatiginninnerannik. Takussutissiisummili malugineqarsinnaareerluni ilinniarnerminnik naammassinnittut amerliartulersut takuneqarsinnaalluni ukiut kingulliit pingasut ilinniarnerminnik naammassinnittut amerleriarsimasut. Ataatsimut isigalugu ukiuni kingullerni piareersaataasumik ilinniarni amerlanerusut ilinniartussatut akuerineqarsimapput, taamatullu piareersaataasumik ilinniagaqarsimasut amerleriartutik.

Figurit 6 aamma 7

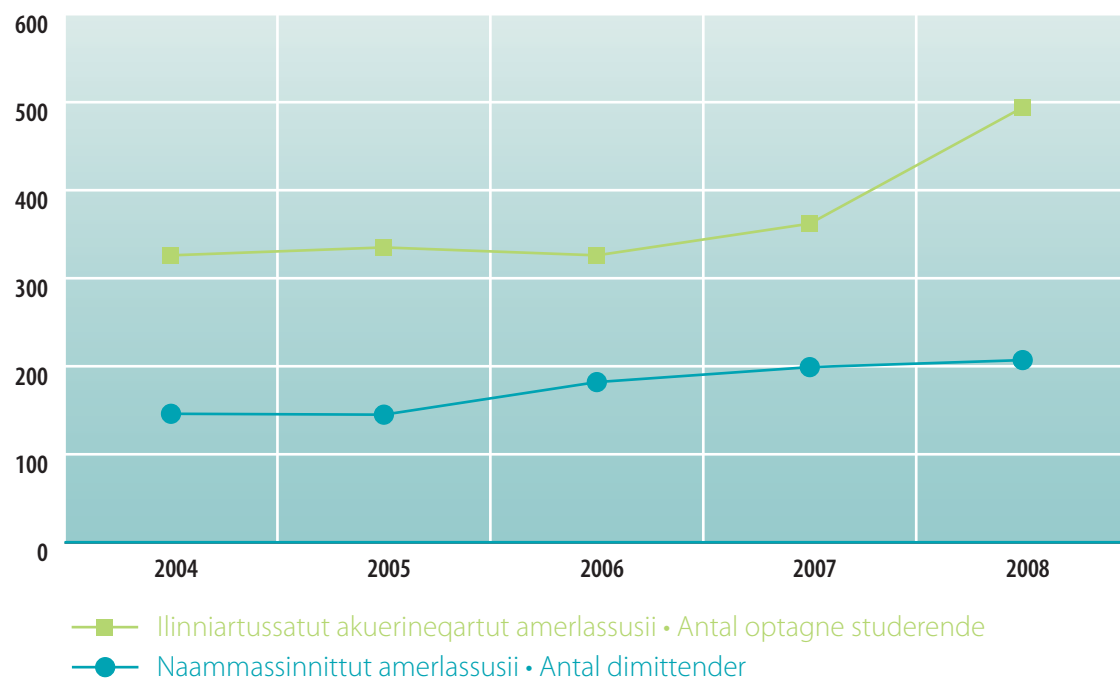
Sumiiffinni piareersaataasumik ilinniarnernik neqerooruteqartut ilinniarniit toqqarlugit misissoraanni takuneqarsinnaavoq akuerisaasut naammassinnittullu amerlassutsigut assut assigiinngissuteqartut. Figuri 6-imi takuneqarsinnaapput piareersaataasumik ilinniarnernut akuerineqartut, 2007-imiit 2008-mut Qaqortumi GU, annikitsumik ikileriarsimasut eqqaassanngikkaanni akuerineqartut tamaginni annertuumik amerleriarsimasut. Ukiut siuliini marlunni Nuummi amerlanerpaat akuerineqarsimapput, 2008-mili Aasianni GU-mit qaangerneqarluni. Akerlianik Qaqortumi HHX 2007-imi aamma 2008-mi kisitsisinut sanilliussigaanni amerleriarnernik annerpaamik takutitsivoq. Akuerineqartut amerlassusii-

taget, hvilket spiller en rolle, når man kigger på de seneste års antal dimittender, og bl.a. derfor er antallet af færdiguddannede ikke tilnærmelsesvis lig antallet af optagne. Man kan dog allerede aflæse en tendens i grafen over antallet af dimittender, der viser, at der de seneste tre år er sket en stigning i antallet af færdiguddannede. Så alt i alt er der blevet optaget flere på de studieforberedende uddannelser de seneste år, og der er ligeledes blevet endnu flere med en studieforberedende uddannelse.

Figur 6 og 7

Hvis man kigger mere specifikt på de lokale uddannelsesinstitutioner, der udbyder de studieforberedende uddannelser, så ser man en stor spredning i antallet af optagne og dimitterede. Figur 6, der viser de optagne på de studieforberedende uddannelser, illustrerer, at der fra 2007 til 2008 er sket en stor stigning i antal optagne over hele linjen med undtagelse af GU i Qaqortoq, der har oplevet et mindre fald. De foregående to år har Nuuk haft det højeste antal optagne studerende, men i 2008 blev gymnasiet overhalet af GU i Aasiaat. HHX i Qaqortoq har til gengæld oplevet den største

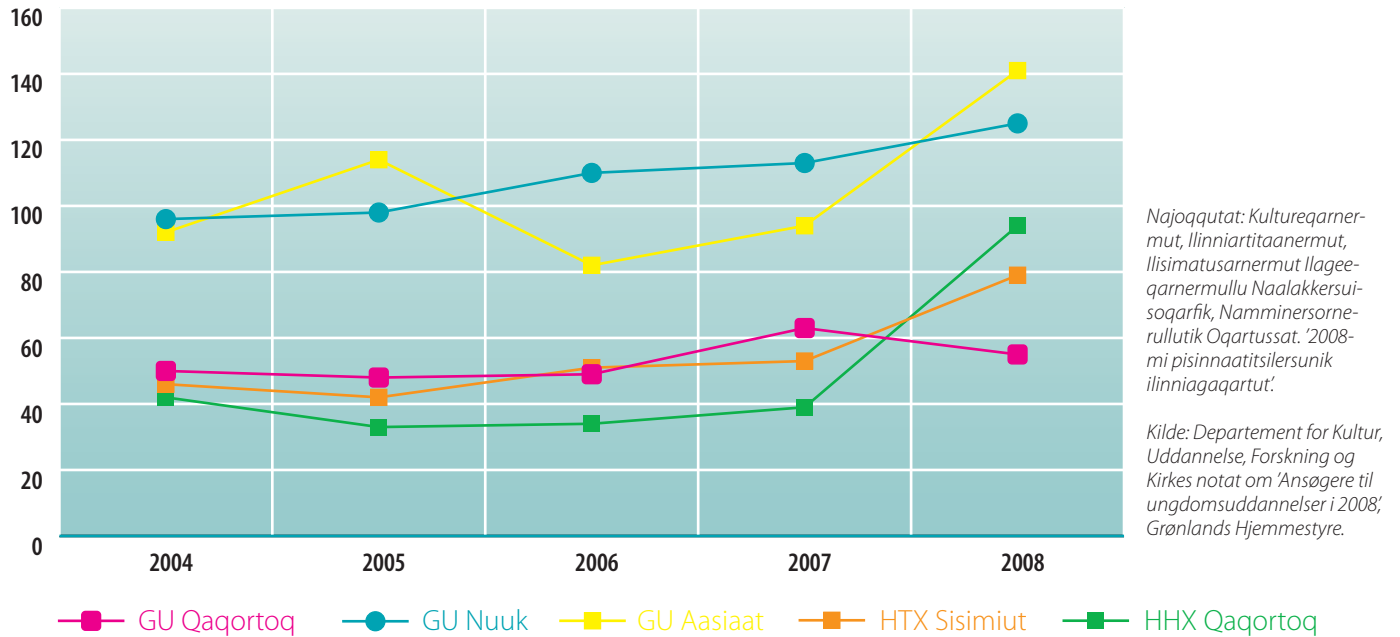
Figur 5: 2004-2008-mi ilinniagaqarnissamut piareersaataasumik ilinniartussatut tiguneqartut naammassinnittullu amerlassusii (katillugit)
Antallet af optagne og dimitterende studerende ved de studieforberedende uddannelser 2004-2008 (i alt)

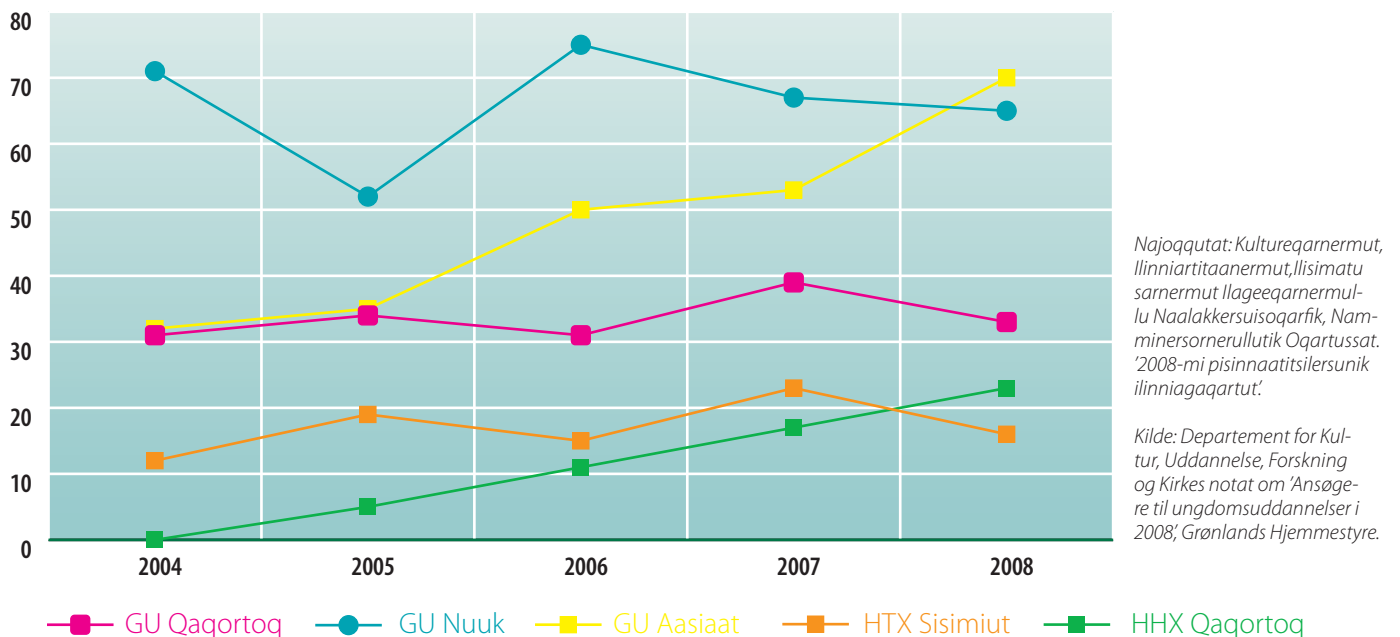
Najoqqutat: Kultureqarnermut, Ilinniartitaaner-mut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat. '2008-mi pisinnaatitsilersunik ilinniagaqartut.'

Kilde: Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes notat om 'Ansøgere til ungdomsuddannelser i 2008', Grønlands Hjemmestyre.

Figur 6: 2004-2006-imi ilinniarnissamut piareersaataarsunik ilinniartussat akuerisaasut amerlassusii ilinniagaqarfinnut immikkoortiterlugit
 Figur 6. Antallet af optagne studerende på de studieforbredende uddannelser i 2004-2008 fordelt på uddannelseinstitution

Figur 7: 2004-2008-mi ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii
 Antal dimmittender fra de studieforbredende uddannelser i 2004-2008 fordelt på uddannelsesinstitution

sa amerlaqataat soorunami ukiut arlalinnguit qaangiunnerani ilinniarnermik naammassinninneq ajorput, tassami siusinnerusukkut oqaatigineqartutut ilinniarnerni taakkunanni taamaatitsiinnartartut amerlaalummata. 2008-mi naammassinnittut assersuutigalugu procentinngorlugit 61%-iupput.

Figur 7-imi takutinneqarput piareersaataasumik ilinniarnerni naammassinnittut amerlassusii tupannartumillu takuneqasinnaavoq Aasianni GU ilinniartussanik akuerisaasut tungaasigut Nuummi GU qaangiinnarnagu, aammali ukiuni tallimani siullermeerutaasut Nuummi GU studentinngortut amerlassusiisugut qaangersimallugu. Taamatuttaaq takuneqasinnaavoq Qaqortumi HHX-ertunit naammassinnittut ukiuni tallimani kingullerni assigiiartumik amerliartorsimasut. Nuummi Qaqortumi GU-ni aammalu Sisimiuni HTX-mi 2008-mi 2007-imut sanilliussinermi naammassinnittut ikileriarsimapput.

Figur 8

Figur 8-mi takuneqasinnaavoq ukiuni kingullerni pingasuni inuusutissarsiutinut tunngaviumik ilinniarnernut qinnuteqartunit angutit amerlanerusimasut. 2008-mi kisitsisit nutaat takutipaat qinnuteqaartut 2007-imiilli aatsaat pisumik amerlerialaarsimasut. Takusutissiissut taanna ajoraluartumik naammassinnittut amerlassusii imaluunniit suaassusii pillugit paasissutissanik imaqanngilaq.

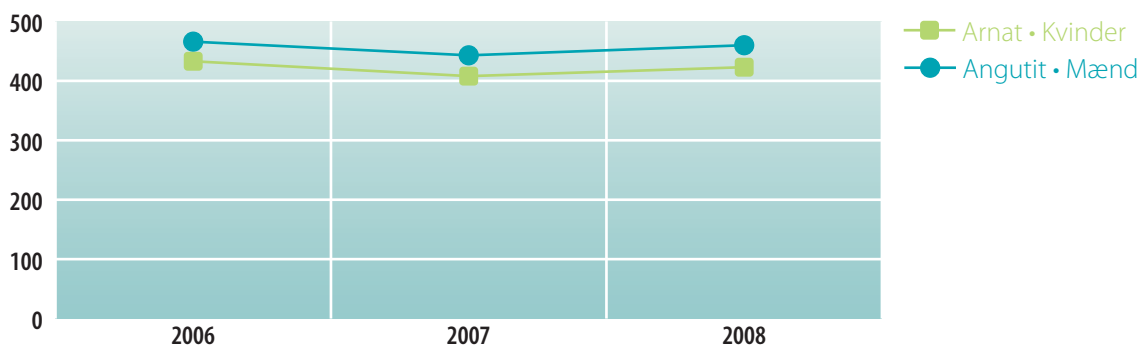
stigning, hvis man sammenligner tallene fra 2007 og 2008. Antallet af optagne resulterer naturligvis ikke i, at tilsvarende gruppe dimitterer nogle år senere, for der er som tidligere nævnt stadig en del frafald på disse uddannelser. I 2008 var den gennemsnitlige gennemførelsesprocent eksempelvis 61%.

Figur 7 viser antallet af dimittender ved de studieforbereende uddannelser og overraskende ses det, at GU i Aasiaat ikke kun har overhalet GU i Nuuk med flest optagne elever, men de har også for første gang i fem år overhalet GU i Nuuk med hensyn til antal nyudklækkede studenter. Man kan ligeledes se, at antallet af dimittender fra HHX i Qaqortoq er vokset lineært de seneste fem år. Både GU i Nuuk og Qaqortoq samt HTX i Sisimiut har oplevet et fald i antallet af dimittender i 2008 sammenlignet med 2007.

Figur 8

På figur 8 kan man se, at der de seneste tre år har været lidt flere mænd end kvinder, der har søgt ind på de erhvervsfaglige grunduddannelser. De nye tal fra 2008 viser, at antallet af ansøgere er steget lidt siden 2007. Denne oversigt indeholder desværre ikke oplysninger om antallet af dimittender eller kønsfordelingen blandt disse.

Figur 8: 2006-2008-mi sulianut tunngasunik tunngaviumik ilinniagaqarnernut qinnuteqartut suaassutsinut agguataarlugit (25-it inorlugit ukiullit)
Kønsfordelingen blandt ansøgere til erhvervsfaglige grunduddannelser 2006-2008 (under 25 år)

Najoqqutat: Kultureqarnernut, Ilinniartitaanernut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat.
Kilde: Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes notat om 'Ansøgere til ungdomsuddannelser i 2008'; Grønlands Hjemmestyre.

Tabeli 15

Piginnaassusiliisunik ilinniarnarit soqutigintuupput, inuusuttut ilinniarnernik aallartitsisartut naammassinnittartullu qassiuneranik takutitsisuummata. Piginnaassusiliisunik ilinniarnarit tassaapput inuusutissarsiutitigut ilinniarnarit ingerlaqqiffusunillu ilinniarnarit. Tamanut tunngatillugu tabeli 15 takutitsivoq piginnaassusiliisunik ilinniarnernik aallartitsisut 2007-imiit 2008-mut annikitsunik amerlerialaarsimasut, tamannalu neriuarpoq ukiorpaaluit qaangiuppata ilinniakkanik taakkunannga naammassinnittut taamatuttaaq amerlanerulernissaannik kinguneqarumaartoq. Ilinniarnarit ataasiakkaat immikkut misissoraanni takuneqarsinnaavoq ingerlateqqitanik ilinniakkanut naatsunut ilinniarnernik aallartitsisut malunnartumik amerleriaateqartut, taamatullu aamma ingerlaqqitanik ilinniakkanik ilinniartut aallartittut 161-iniit 132-nut ikilerarsimasut. Sulinermut tunngaviummik ilinniarnarit aamma 2008-mi, 2007-imut sanilliullugit ilinniartunit amerlanerusunit aallartiffusimapput. Tamanullu tunngatillugu amerleriaatsit ilinniakkanut assigiinngitsunut nikingatitertumik agguarneqarsimallutik.

Ilinniarnernik naammassinnittut immikkut misissoraanni, ataatsimut isiginnilluni piginnaassusiliisumik ilinniarnernik naammassinnittut 2007-imut sanilliullugit 2008-mi amerlanerularput. 2008-mi ilinniarnernik aallartitsisut naammassinnittullu amerlassusii 2005-imut assersuukkaanni takuneqarsinnaavoq, ataatsimut isiginnilluni piginnaassusiliisunik ilinniarnernik aallartitsisut naammassinnittullu amerlanerusut, tamatumani pingaarpoq eqqaamassallugu ilinniarnernik aallartitsisut, ilinniarnermillu naammassinnittut pinngitsooratik amerlaqatigiittariaqannginnerat.

Tabel 15

De kompetencegivende uddannelser er interessante, da de giver et indtryk af, i hvor høj grad de unge starter på et uddannelsesforløb og gennemfører det. De kompetencegivende uddannelser er både de erhvervsfaglige uddannelser og de videregående uddannelser. Det generelle billede fra tabel 15 viser, at der er sket en mindre stigning i antallet af påbegyndte uddannelsesforløb på de kompetencegivende uddannelser fra 2007 til 2008, hvilket forhåbentlig vil betyde, at der om nogle år vil blive tilsvarende flere, der gennemfører de pågældende uddannelser. Hvis man kigger på de specifikke uddannelser kan man se, at der især er sket en markant stigning af påbegyndte uddannelsesforløb på de korte videregående uddannelser, og tilsvarende er der sket et fald fra 161 til 132 påbegyndte uddannelsesforløb på de videregående uddannelser. De faglige grunduddannelser har også fået flere påbegyndte uddannelsesforløb i 2008 sammenlignet med 2007. Så de generelle stigninger er skævt fordelt på de forskellige uddannelseskategorier.

Hvis man fokuserer på antallet af fuldførte uddannelsesforløb, så er der samlet set lidt flere, der fuldførte en kompetencegivende uddannelse i 2008 sammenlignet med 2007. Hvis man sammenligner antallet af påbegyndte og fuldførte uddannelsesbeløb i 2008 med 2005 kan man se, at der generelt er flere, der både påbegynder og fuldfører en kompetencegivende uddannelse, men det er vigtigt at holde sig for øje, at der er tale om påbegyndte antal uddannelsesforløb og ikke nødvendigvis det antal personer, der rent faktisk ender med at fuldføre uddannelsen.

Tabel 15: 2007 aamma 2008-mi pisinnaatitsilersunik ilinniartitaanernik aallartitsisut naammassinnittullu
Antallet af påbegyndte og fuldførte uddannelsesforløb på de kompetencegivende uddannelser i 2007 og 2008

	2005		2006		2007		2008	
	Aallartittut Påbegyndte	Naammassisut Fuldførte	Aallartittut Påbegyndte	Naammassisut Fuldførte	Aallartittut Påbegyndte	Naammassisut Fuldførte	Aallartittut Påbegyndte	Naammassisut Fuldførte
Sulianut tunngasunik ilinniartitaanarit katillugit Faglige grunduddannelser	612	246	717	265	722	295	767	309
Sivikinnerusumik ilinniaqqinnerit Kortere videregående uddannelser	232	103	253	86	232	110	281	115
Ilinniaqqinnerit · Videregående uddannelser	150	61	136	49	161	60	132	55
Ilinniartitaanarit allat · Øvrige uddannelser	1	3	1	1	1	1	3	-
Katillugit · I alt	995	413	1.107	401	1.116	466	1.183	

Nalunaarsuqaq: Naatsorsukkani qaammatisiutit malinneqarput 2008-milu qaammatit aqqaneq marluk siulliit pineqarput. Aammalu ilinniaqaqarnernik ingerlatat pineqarput inuit ilinniaqaqartut qassiuneri pineqarnani.

Note: Opgørelserne følger kalenderåret og 2008 dækker de første 12 måneder. Der er desuden tale om antal uddannelsesforløb og ikke antal personer.

Najoqqutaq: 2008-mi pisinnaatitsilersunik ilinniaqaqartut, Naatsorsueqqissaartarfik.

Kilde: 'Kompetencegivende uddannelser 2008' Grønlands Statistik.

Peqqissuseq

Eqqartukkami peqqissuseq-mi naartuersittarneq inunngortartullu pillugit kisitsisit aammalu atoqatigiinnermi nappaatit, inuusuttuuner-mi tunillanneqaatigisinnaasat pillugit takussutissiat pineqarput. Tamatumani saniatigut imminortarnermut tunngasunik kisitsisit ilaatinneqarput, tassalu eqqartukkami kisitsisit paasissutissat tamakkununga tunngasut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup nalunaarsorsimasai taakkununga aallaaviupput tamakkualu meeqqat inuusuttullu sumiiffinni pineqartuni peqqissuseqarnerannik takussutissanut ilaallutik.

Tabeli 16

Tabeli 16-imi takutinneqarput naartuersittarnerit amerlassusii niviarsiaq-qanaut arnanullu 12-uniit 24-inik ukiulinnut agguataarlugit. 2007-imi kisitsisit paasinarsisippaat, arnat naartuersittartut 2007-imi ukiup siuliinut sanilliullugit amerlerialaarsimasut. Pingaartumik 14-15-inik ukiullit naartuersissimasut amerleriarsimallutik. Takuneqarsinnaavoq 2007-imi naartuersissimasut ukiuni tallimani amerlanerpaasimasut.

Tabeli 17

Tabeli 17-ip takutippaa Kalaallit Nunaanni meerartaartut 2006-imiit 2007-imut qassiuneri anaanaasut qassinik ukioqarnerinut agguataagaasunik. Pingaartumik 20-24-nik ukioqartut meerartaartut amerleriarsimapput. 16-inik 17-inillu ukioqartut meerartaartunit kisiivimmik ikileriarsimapput, 2006-imi meerartaartut 30-ullutik 2007-imilu 27-ullutik. 2007-imi niviarsiaqqat 15-it inorlugit ukiullit arfinillit anaanangorsimapput. Siusinnerusukkut meerartaartunik naatsorsuinerit ajoraluartumik ukiu-moortunngorlugit pissarsiarineqarsinnaanngillat, ukiut tallimakkaartillu-

Sundhed

Emnekredsen sundhed belyser både abort- og fødselstal samt oversigter over de seksuelt overførte sygdomme, man som ung kan blive smittet med. Der er desuden ind-draget tal om selvmord, så det denne emnekreds har som fællesnævner er, at den indeholder nøgletal, som Embeds-lægeinstitutionen registrerer og disse kan bidrage med at sige noget om sundhedstilstanden hos børn og unge inden for konkrete områder.

Tabeli 16

Tabel 16 viser antallet af aborter fordelt på piger og kvinder i alderen 12-24 år. Tallene fra 2007 indikerer, at der er sket en lille stigning i antallet af unge kvinder, der har fået foretaget en abort i 2007 sammenlignet med det foregående år. Det er især i aldersgruppen 14-15-årige, at der er sket en stigning i antallet. Man kan se, at det samlede antal foretagne aborter fra 2007 er det højeste i fem år.

Tabeli 17

Tabel 17 viser det samlede antal fødsler i Grønland fordelt på moderens alder, og tallet er steget lidt fra 2006 til 2007. Det er primært de 20-24-årige, der står for denne stigning. Den eneste aldersgruppe, hvor der er sket et fald, er blandt de 16-17-årige piger, der er gået fra 30 fødsler i 2006 til 27 i 2007. Der var i 2007 seks piger under 15 år, der blev mødre. Tidligere opgørelser af antal fødsler er desværre ikke til-

Tabel 16: Naartuersittut ukioqatigiinnut immikkoortiterlugit
Antallet af aborter fordelt på aldersgrupper

Ukioq · År	12-13 ukiullit · år	14-15 ukiullit · år	16-17 ukiullit · år	18-19 ukiullit · år	20-24 ukiullit · år	Katillugit · I alt
2003	2	39	77	114	262	494
2004	1	37	93	115	281	527
2005	2	43	111	97	267	520
2006	3	42	92	113	273	523
2007	2	48	91	117	271	529
Agguaqatigiissitsineq · Gennemsnit (03-06)	2,0	40,3	93,3	109,8	270,8	

Najoqutaq: Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup ukiumoortumik nalunaarutaa 2003-2007.
Kilde: Embedslægeinstitutionens årsberetninger 2003-2007.

Tabel 17: Meerartaartut amerlassusii anaanaasut ukiuinut immikkoortillugit
Antallet af fødsler fordelt efter moderens alder

Ukioq · År	< 15 ukiullit · år	16-17 ukiullit · år	18-19 ukiullit · år	20-24 ukiullit · år	Katillugit · I alt
2006	5	30	93	247	375
2007	6	27	96	262	391

Najoqutaq: Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup ukiumoortumik nalunaarutaa 2006-2007.
Kilde: Embedslægeinstitutionen årsberetninger 2006-2007.

git naatsorsorneqartarsimagamik agguaqatigiissitsinikkullu naliusut kisimik atorpeqarsimallutik.

Figuri 9

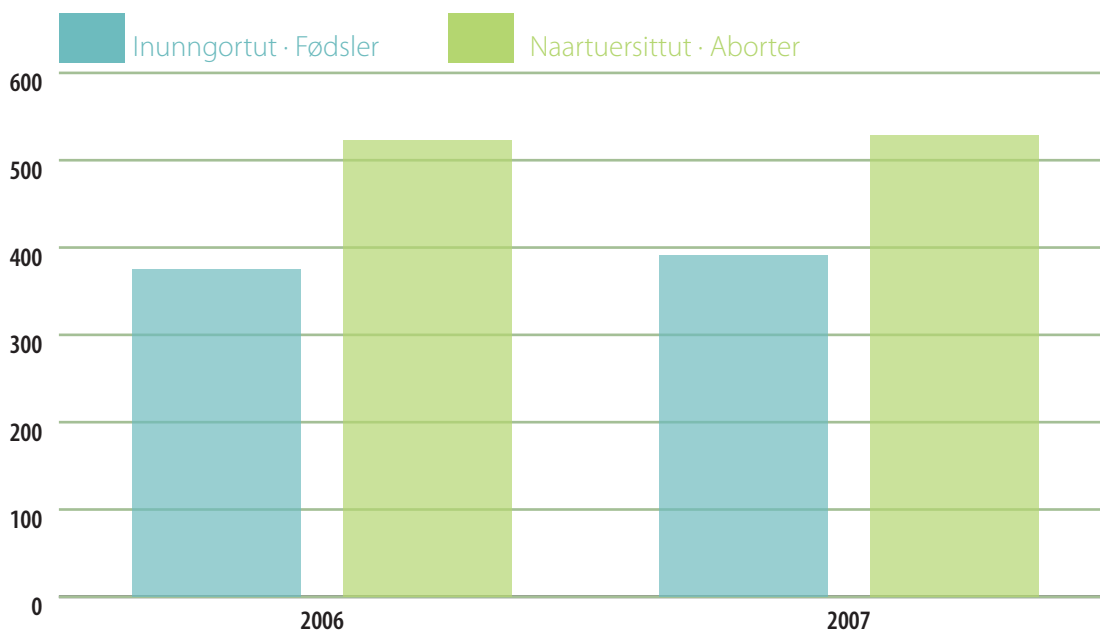
Figuri 9-mi arnat 12-24-inik ukiullit akornanni 2006-imi meerartaartut naartuersittullu amerlassusii 2007-imi kisitsisinut sanilliinneqarsinnaapput. Erseqqilluinnarpoq naartuersittut ukiuni marlunni tamani meerartaartunit malunnartumik amerlanerusimani. 2007-imi meerartaartut annikitsumik amerlerialaarsimapput, ukiorlu taanna assigiinngissuseq millerialaarsimalluni. 2007-imi 529-it naartuersissimapput, taamanillullu arnat 12-24-inik ukioqartut 5.569-iusimapput, tamatumani arnat taamatut ukiullit qulerarterutaat 2007-imi naartuersissimasut ersersinneqarluni. Pingaartillugu erseqqissaatigisariaqarpoq agguaqatigiissitsineq pineqarmat, tassalu taamaammatt naartuersissimani amerlanerusimasinnaallutik, arlalitsigut arnaq ataaseq ukiumi pineqartumi arlaleriarluni naartuersissimappat. Naartuersinnernut kisitsisit tassa ukiumut arnanit naartusinnaasunit 1.000-iniit ukiumut naartuersissimasut, taamatullu saqqummersitap meeqqanik inuusuttunillu soqutiginninnera tunngavigalugu 12-24-inik ukiulinnut tunngatillugu naatsorsuisimavugut Kalaallit Nunaannilu 2007-imi 95-iusimapput. Ajoraluartumik Danmarkimi arnanut taamaaqataannut sanilliussinissaq eqqorluartumik pisinnaangilaq, 2005-imili 15-24-inik ukiullit akornanni naartuersissimasut 17-iusimapput, tassalu assigiinngissuseq annertoqarluni. Kalaallit Nunaalli ikittuinarnik inoqarmat kisitsisit naartuersittartunut tunngatillugu ilimagisat malunnaateqarnerujussuupput.

gængelige på årsbasis, da de er opgjort i en 5 års periode og kun med gennemsnitlige værdier.

Figur 9

I figur 9 kan man sammenligne antallet af fødsler og aborter blandt de 12-24-årige kvinder i 2006 med tallene fra 2007. Det er slående, at antallet af aborter er markant højere end antallet af fødsler begge år. Der er sket en lille stigning i antallet af fødsler i 2007, så her er forskellen blevet en lille smule mindre. I 2007 blev der foretaget 529 aborter, og der var på daværende tidspunkt 5.569 kvinder i alderen 12-24 år, hvilket betyder at gennemsnitlig fik hver 10. kvinde i denne aldersgruppe foretaget en abort i 2007. Det er centralt at fremhæve, at det er tale om et gennemsnit, og derfor kan der godt være flere tilfælde, hvor samme kvinde har fået foretaget flere aborter det pågældende år. Abortkvotienten defineres som antallet af legale aborter foretaget pr. år pr. 1.000 kvinder i den fertile alder, og med denne udgivelses fokus på børn og unge har vi udregnet den for de 12-24-årige, og i Grønland var den i 2007 på 95. Det er desværre ikke muligt at lave en præcis sammenligning med abortkvotienten for den selvsamme gruppe i Danmark, men i 2005 var den for de 15-24-årige på 17, så der er stor forskel. Men små befolkningstal som Grønlands giver større følsomhed i disse abortestimer.

Figur 9: 12-24-inik ukiullit meerartaartut naartuersittullu amerlassusii
Antallet af fødsler og aborter i aldersgruppen 12-24-årige

Najoqqutaq: Peqqinnissakut Nakkutilliisoqarfup ukiumoortumik nalunaa-rutaat 2006-2007.

Kilde: Embedslægeinstitutionen årsberetninger 2006-2007.

Table 18

Table 18 atoqatigiinnikkut tunillaassuuttunik nappaatit gonorré, syfilis chlamydia, nalunaarsugaasut pillugit ilisimasaniq imaqarpoq. 2007-imi gonorré-rnerit katillugit 558-iusut takutippaat 2006-imiit pissutsit allannguuteqarpiarsimanngitsut ukioq taanna 568-iusimammata, ikilerialaarsimallutilli. Ukioqatigiiaartut assigiinngitsut qanimut misissoraanni, anertuumik nikeriartoqarsimavoq, tunillatsissimasut qassinik ukioqarne-rat eqqarsaatigalugu. Niviarsiaqqani 0-14-inik ukiullit akornanni kisitsi-sit annertoorujussuarmik amerleriarsimapput 2006-imi 1-imiit 2007-imi

Table 18

Table 18 indeholder viden om de anmeldte tilfælde af de seksuelt overførte sygdomme gonorré, syfilis og chlamydia. Det samlede antal gonorrétilfælde på 558 i 2007 viser, at der ikke er sket den store udvikling siden 2006, hvor det var 568, men det er faldet en anelse. Hvis man ser nærmere på de forskellige aldersgrupper, så er der sket en stor forskydning, i forhold til hvilken alder de smittede, har. Blandt de 0-14-årige piger er tallet steget voldsomt fra 1 årligt til-

Table 18: Gonorrétut, syfilisertut chlamydiartullu nalunaarutigineqarneri
Anmeldte tilfælde af gonorre, syfilis og chlamydia

Gonorrémik nappaatillit nalunaarutigineqarneri Anmeldte gonorrétilfælde							
	0-14		15-19		20-24		Katillugit I alt
	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	
1998			64	117	95	46	322
1999			75	107	103	53	338
2000			65	72	88	52	277
2001			76	137	113	84	410
2002			101	146	125	92	464
2003			76	133	96	98	403
2004	2	14	80	155	92	83	426
2005	3	11	96	176	118	119	523
2006	7	1	123	199	123	115	568
2007	3	18	105	205	118	108	557

Syfilissimik nappaatillit nalunaarutigineqarneri Anmeldte syfilistilfælde					
	15-19		20-24		Katillugit I alt
	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	
1998	0	0	2	2	4
1999	0	0	0	0	0
2000	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0
2002	1	0	0	0	1
2003	0	0	0	0	0
2004					1
2005	0	0	0	0	0
2006	0	0	0	0	0
2007	x	x	x	x	2

Chlamydiamik nappaatillit nalunaarutigineqarneri Anmeldte chlamydiatilfælde							
	0-14		15-19		20-24		Katillugit I alt
	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	Angutit Mænd	Arnat Kvinder	
1998			170	441	220	252	1.083
1999			202	463	211	278	1.154
2000			194	470	259	308	1.231
2001			209	457	290	323	1.279
2002			214	480	252	337	1.283
2003			183	477	290	313	1.263
2004	7	39	202	429	261	315	1.253
2005	9	38	358	708	355	423	1.891
2006	4	31	286	616	352	429	1.718
2007	9	42	309	640	352	379	1.731

Nalunaarsugaaq: Eqqartukkanut pingasunut tamanut tunngatillugu Qaqortumit Qaanaamiillu nalunaarutit amigaateqarput. Najoqqutaq: Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup ukiumoortumik nalunaarutai.

Note: Qaqortoq og Qaanaaq indberetninger er mangelfulde på alle tre områder.
Kilde: Embedslægeinstitutionens årsberetninger.

18-inut, kisitsisillu nukappiaqqat ukioqataat eqqarsaatigalugit annertoqataani ikileriarsimallutik Angutit 15-19-inik ukiullit eqqarsaatigalugit nappaateqarnerit nalunaarutigineqarsimasut malunnartumik ikileriarsimapput. Arnani angutinilu 20-24-inik ukiulinnut tunngatillugu kisitsisit allanngorsimanningsutut oqaatigisariaqarput. 2004-milu aatsaat 0-14-inik ukiulinni tunillatsisimasut nalunaarsorneqarnerat aallartinneqarsimavoq, taamaattumillu taakkununga tunngatillugu kisitsisilersuinerit amerlasoorsuunatik.

Syfiliseritit nalunaarutigineqarsimasut pillugit kisitsisit nutaanerpaat 2007-imeersuupput, nuna tamakkerlugu marluk nalunaarsorneqarsimallutik. Ukiullu siuliini marlunni syfilisertoqarsimannikkaluarluni, piffisangaatsiamilu isumaqarnarsimagaluarluni kinguaassiuutitigut nappaat taanna nungutinneqangajalersoq, 2007-imili marlunnik syfilisertoqarnerani takuneqarsinnaavoq inuusuttut nappaammik tamatuminnga sulit tunillatsissinnaasut. Nalunaarsugaasut pisimasut taakku marluusut tunillatsissimasut qassinik ukioqartuuneri oqaatigineqarsinnaanngilaq. Kalaallit Nunaanni 1998-imiit syfiliseritit ikittuinnaat nalunaarsugaasimapput.

Kalaallit Nunaanni klamydiamik tunillatsissimasut naliginnaasumik amerlasoorujussuupput, sulilu 2006-imi 1.718-ioriarlutik 2007-imi 1.731-nut amerleriarsimallutik. Pingaartumillu 15-19-inik ukiullit akornanni niarsiarsiaqqani nukappiaqqanilu tunillatsissimasut annertuumik amerleriarsimallutik. Akerlianilli 20-24-inik ukiullit arnat akornanni klamydiamik tunillatsissimasut nalunaarutigineqartut annertuumik ikileriarsimallutik. Inuusuttuaqqani 0-14-inik ukiullit akornanni tunillatsisimasut nalunaarutigineqartut ataatsimut isigalugit amerleriarsimapput. 2006-imilu klamydiartut 35-ullutik 2007-imilu 51-inut amerleriarsimallutik. Tamatumani pineqarlutik inuusuttuaqqat ukiui inuuttut. Ukioqatigiinni taakkunani pingaartumik niarsiarsiaqqat 15-19-inik ukiullit klamydiarlutik niarsiarsiaqqallu nukappiaqqanut sanilliullugit marloriaammik amerlanerusut nappaammik tamatuminnga tunillatsissimallutik.

Atoqatigiinnikkut nappaatit tunillaattartut pillugit kisitsit nutaat ataatsimut isigalugit takutitsippat inuusuttut usuup puuanik qanoq atuitiginersut. Qitiusumik uparuartariaqarpoq kisitsisit taakkua Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfimmuut nalunaarutigineqarsimasunik tunngaveqarmata, tamakkulu Qaqortumeersut Qaanaameersullu amigaateqarlutik. Nappaatinut taakkununga pingasunut pineqartunut tunngatillugu tunillatsissimasut katillutik amerlassusaat annertunerusumik allannguuteqarsimannigillat, matumali qulaani tunillatsissimasut ukiuinut agguaassinermik mississuinerup takutippaa, suaassuseqarnermi kusanariaaallu assigiinngitsut akornanni allanngoraneqangaatsiarpoq.

Figur 10

Naalungiarsuit toqusarnerat nassuiarneqarpoq naalungiarsuit inuullutik inunngortut ukiumik siulliup naannginnerani toqusartut uumallutik inunngortut 1.000-iigaangata, figur-illu 10-p takutippaa tamatumani tunngatigut Kalaallit Nunaanni 1997-imiit 2006-ip tungaanut ingerlasimaneq.

2006-imiit 2007-imut naalungiarsuit toqusarnerat 15,5-imiit 8,2-mut apparisimavoq tamannalu assut ajunnginnerusup tungaanut allanngorinnerulluni. Nunatsinni naalungiarsuit toqusartut nunanut avannarlernut allanut assersuukkaanni amerlangaatsiarput, Danmarkimullu assersuussinermi 2006-imi 3,8-alluni. Pissutsit assigiinngitsut naalungiarsu-

fælde i 2006 til 18 tilfælde i 2007, og tallet er faldet i den tilsvarende aldersgruppe på drengesiden. Antallet af anmeldte tilfælde blandt mænd i aldersgruppen 15-19 år er faldet markant. Hos de 20-24-årige kvinder og mænd er tallene stort set uændret. Det var først i 2004, man begyndte at registrere tilfælde hos de 0-14-årige, så derfor er denne talrække ikke særlig lang.

De nyeste tal om anmeldte syfilistilfælde er fra 2007, hvor der blev registreret 2 tilfælde på landsbasis. De seneste to år forinden har den ellers været 0, og man har et stykke tid formodet, at denne kønssygdom var ved at være udryddet, men med 2 nye tilfælde i 2007, ser det ud til, at man som ung stadig kan risikere at blive smittet med denne sygdom. Det er ikke muligt at specificere, i hvilke aldersgrupper de to tilfælde er registreret. Der har kun været registreret få syfilistilfælde i Grønland siden 1998.

Anmeldte klamydiatilfælde er generelt meget højt i Grønland, og antallet var oven i købet steget lidt fra 2006 med 1.718 tilfælde til 1.731 tilfælde i 2007. Det er især hos de 15-19-årige, at der er sket en stor stigning blandt både pigerne og drengene. Til gengæld har de 20-24-årige kvinder opnået et stort fald i antallet af anmeldte klamydiatilfælde. Hos de helt unge mellem 0-14 år er der sket en stigning i det samlede antal anmeldte tilfælde, og i 2006 var der 35 tilfælde med klamydia, hvilket var steget i 2007 til 51 tilfælde. Der er her tale om en aldersgruppe, der er under den seksuelle lavalder. Det er især pigerne i denne aldersgruppe, der pådrager sig klamydia og i aldersgruppen 15-19-årige er der også mere end dobbelt så mange piger, der får konstateret denne sygdom sammenlignet med drengene.

Samlet set giver de nye tal om seksuelt overførte sygdomme fra 2007 et indtryk af, hvor ofte de unge bruger kondom. Det er centralt at påpege, at disse tal bygger på indberetninger til Embedslægeinstitutionen, og disse er mangelfulde fra Qaqortoq og Qaanaaq. Der er ikke de store ændringer i det samlede antal konstaterede tilfælde på de tre områder, men ovenstående gennemgang af aldersfordelingen har vist, at der foregår en del bevægelser internt mellem kønnene og aldersgrupperne.

Figur 10

Spædbørnsdødeligheden defineres som antal levendefødte børn, der dør i det første leveår per 1.000 levendefødte, og figur 10 viser udviklingen i Grønland fra 1997 til 2006 på dette område.

Fra 2006 til 2007 er spædbørnsdødeligheden faldet fra 15,5 til 8,2, hvilket er en meget positiv udvikling. Men hvis man sammenligner den grønlandske spædbørnsdødelighed med andre nordiske lande er den forholdsvis høj, og til sammenligning var den i Danmark i 2006 på 3,8. Forskellige faktorer påvirker med sikkerhed spædbørnsdødeligheden, og det er blandt andet rygning og alkoholindtag under gra-

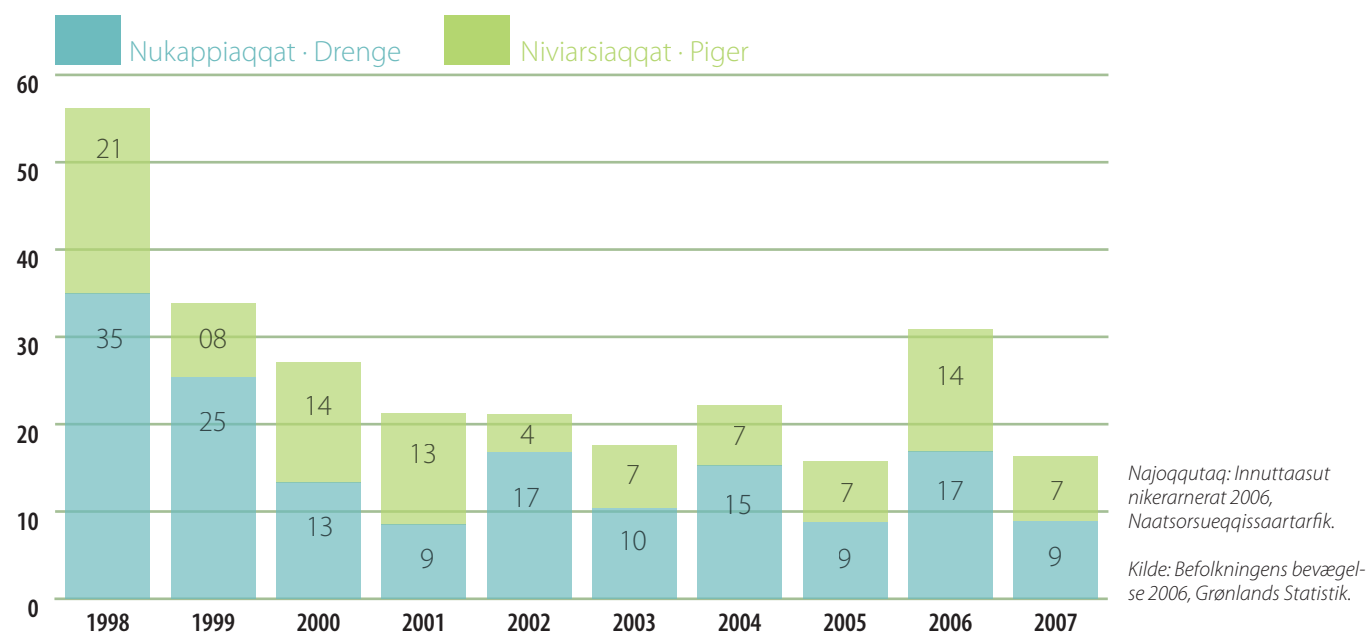
it toqusarnerannut qularnaatsumik sunniuteqartuupput, aamma soorlu naartunerup nalaani pujortarneq imigassamillu atuinerit, pissutsilli allat aamma Kalaallit Nunaanni kisitsisinut peqquataaqataallutik. Najugaqarfiit imminnut ungasinnerujussuat, napparsimmaviup qaninnerpaaq ungasisorujussuusinnaavoq erninermi ajornartorsiorneqartillugu. Naalungiar-suit taamak amerlatigisut toqusarnerannut nassuiaataasinnaasut allat aamma arnat naartunerminni nerisaannit immaqa pisuusinnaapput, taamaammallu peqqissuseq aamma sunniuteqarpoq.

Takussutissiissutit takutippaa, naliginnaasumik naalungiar-sunnit toqusartunit nukappiaqqat amerlanerusut, tamannalu silarsuarmi tamarmi aamma atuulluni. Pissutsit taamaannerat ilisimatuussutsikkut nassuiaatis-saqartinneqanngilaq, nukappiaqqat imminut illersuuteqarnerata sakkukinnerusinnaanerannik isumaqarfigneqarnerata saniatigut. Akulikinnerpaamik nukappiaqqanik inunngortoqartarpoq, taamatullu aamma naalungiar-sunnit toqusartunit nukappiaqqat toqusartut amerlanerullutik tassalu pinngortitap nammineq aaqqiineralugu nivarsiaqqat nukappiaqqallu taamaasilluni amerlaqatigiilersarnerannut.

viditeten, men der er også andre perspektiver, der spiller en rolle i den grønlandske kontekst. Der er store geografiske afstande, og det nærmeste sygehus kan ligge langt væk, hvis der under fødslen opstår komplikationer. Andre mulige forklaringer på den høje spædbørnsdødelighed skal formentlig også findes i den kost, som kvinderne indtager under graviditeten, så sundhedstilstanden spiller også en rolle.

Oversigten viser, at der generelt er en højere spædbørnsdødelighed blandt drenge, hvilket er en tendens, der gør sig gældende overalt i verden. Der findes ikke en videnskabelig forklaring på dette faktum, udover at man kan antage, at drengene formentlig har et svagere immunforsvar. Der bliver oftest født drenge, men til gengæld er der også flere drenge der dør som spæd, og på den måde er naturen skruet sådan sammen, at der stort set ender med at være lige mange piger og drenge.

Figur 10: Inunngortut toqusarnerisa nalunaarsorneri inuusut 1000-iugaangata 1998-2007
Spædbørnsdødeligheden 1998-2007 pr. 1000 levendefødte

Tabeli 19

Tabeli 19-imi takuneqarsinnaapput imminortarneq pillugu kisitsisit nu-taat 2008-meersut, meqqat inuusuttullu akornanni imminortartut tamar-miusut 2007-imi 21-iniit 2008-mi 16-inut appariarsimallutik. Inuusuttuni imminortartut niviarsiaqqanut nukappiaqqanullu agguataarnerat misisso-raanni takuneqarsinnaavoq niviarsiaqqat akornanni taamaallaat immi-nortartut ikileriarsimasut, tamatumani niviarsiaqqat imminortartut amerlassuserisimasaasa affaalluunniit inulersimallugit. Nukappiaqqalli akornanni imminortartut amerlassusaasa katinnerat allangorsimanani. 2007-imi 15-19-inik ukiullit akornanni amerlanerpaat imminorsimasu-tut nalunaarsorneqarsimapput, 2008-mili ilanngunneqarsimalluni, tassalu tamatumani 20-24-inik ukiullit allanut sanilliussinermi amerlanerpaanik imminortoqarsimalluni.

Niviarsiaqqani 10-14-inik ukiullit akornaanni 2008-mi imminorto-qarsimanngilaq, taakkualu akornanni 2007-imi imminortut marluk nalu-naarneqarsimallutik. Ikileriarsimanagerat nuannaarutissaavoq, maluginiar-tariaqarporli niviarsiaqqat akornanniinnaq ikileriartoqarsimanera. Kalaal-lit Nunaanni imminorniartut pissusilersortarnerannut tunngasunik pisor-tatigoortumik nalunaarsugaqanngilaq, kisiannili ”Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminornissamik eqqarsaatit imminoriarnerillu pil-lugit allakkiaq” takutitsivoq niviarsiaqqat amerlanerusut imminoriarner-mik eqqarsaateqartartut, akerlianilli nukappiaqqat imminornermik timi-taliisarlutik.

Tabel 19

I tabel 19 vises de nyeste tal om selvmord fra 2008, og det samlede antal selvmord på børne- og ungeområdet er fal-det fra 21 tilfælde i 2007 til 16 tilfælde i 2008. Men hvis man kigger nærmere på kønsfordelingen kan man aflæse, at det udelukkende er blandt de unge kvinder, der er sket et fald, og her er antallet af selvmord mere end halveret. Det samlede antal selvmord er dog konstant blandt drengene. I 2007 var det i aldersgruppen 15-19 år, at der blev noteret flest selvmord, hvorimod det i 2008 har ændret sig, og det er nu de 20-24-årige, der begår flest selvmord i sammenlig-ning med de andre aldersgrupper.

I pigernes aldersgruppe 10-14 år var der ingen selvmord i 2008, hvor denne unge gruppe i 2007 blev noteret for 2 til-fælde. Det er glædeligt, at der er sket et fald, men det er be-mærkelsesværdigt, at det kun er blandt pigerne dette fald har fundet sted. I Grønland findes der ikke officielle opgø-relser om selvmordsadfærd, men 'Notatet om selvmords-tanker og selvmordsforsøg blandt unge i Grønland' viser, at det oftest er pigerne, der har selvmordstanker, men at det omvendt oftest er drengene, der tager skridtet fuldt ud og begår selvmord.

Tabel 19: Meeqqat inuusuttullu akornanni imminornerit
Selvmord blandt børn og unge

Ukioq · År		Katillugit · I alt	10-14	15-19	20-24
2004	Katillugit · I alt	24	3	7	14
	Nukappiaqqat · Dreng	20	2	6	12
	Niviarsiaqqat · Piger	4	1	1	2
2005	Katillugit · I alt	22	2	4	16
	Nukappiaqqat Dreng	18	1	4	13
	Niviarsiaqqat Piger	4	1	0	3
2006	Katillugit · I alt	22	1	13	8
	Nukappiaqqat Dreng	13	1	6	6
	Niviarsiaqqat Piger	9	0	7	2
2007	Katillugit · I alt	21	3	10	8
	Nukappiaqqat Dreng	12	1	5	6
	Niviarsiaqqat Piger	9	2	5	2
2008	Katillugit · I alt	16	1	7	8
	Nukappiaqqat Dreng	12	1	4	7
	Niviarsiaqqat Piger	4	0	3	1
2004 - 2008	Katillugit · I alt	105	10	41	54
	Nukappiaqqat · Dreng	75	6	25	44
	Niviarsiaqqat · Piger	30	4	16	10

Najoqqutaq: Peqqinnissakut
Nakkutilliisoqarfik.

Kilde: Embedslægeinstitutionens
årsberetninger.

Pinerluttarnerit

Pinerluttarnerit pillugit kisitsisini meeqqat inuusuttullu aamma akuupput. Pinerlineqartuunngikkaangamik pinerluuteqartuusarlutik, eqqartukkamilu tamatumani pissutsit meeqqanut inuusuttunullu taakkununga attuumassuteqartut pillugit paasisutissat saqqummiunneqarlutik.

Tabeli 20

Tabeli 20-imi takuneqarsinnaapput piffissami 1998-imiit 2007-ip tungaanut 0-24-inik ukioqartut naliginnaanngitsumik toqquteqartut qassiusimanersut. Taamatut taasinermi pineqarput ajutoornerit, toqutsinerit im-

Kriminalitet

Kriminalitetsstatistikken optræder der ligeledes børn og unge. Enten kan de kategoriseres som ofre eller som gerningsmænd, og denne emnekreds vil indeholde oplysninger om de forhold, der berører disse børn og unge.

Tabel 20

Af tabel 20 fremgår det, hvor mange 0-24-årige, der i perioden 1998 til 2007, døde af ikke naturlige årsager. Denne betegnelse dækker både ulykker, drab og selvmord. I ta-

Tabel 20: Naliginnaanngitsumik toqquteqartut (ajutoornerit, toqutsinerit imminornerillu) ukiuat suaassusaallu aallavigalugit agguataarneri
Dødsfald af ikke-naturlige årsager (ulykker, drab og selvmord) fordelt efter alder og køn

Ukioq · År		Katillugit · I alt	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24
1998	Katillugit · I alt	30	3	2	4	12	9
	Nukappiaqqat · Dreng	25	2	1	3	11	8
	Niviarsiaqqat · Piger	5	1	1	1	1	1
1999	Katillugit · I alt	27	1	1	3	10	12
	Nukappiaqqat · Dreng	21	0	0	3	7	11
	Niviarsiaqqat · Piger	6	1	1	0	3	1
2000	Katillugit · I alt	22	1	3	1	10	7
	Nukappiaqqat · Dreng	16	0	2	1	8	5
	Niviarsiaqqat · Piger	6	1	1	0	2	2
2001	Katillugit · I alt	31	3	1	2	16	9
	Nukappiaqqat · Dreng	21	3	1	1	9	7
	Niviarsiaqqat · Piger	10	0	0	1	7	2
2002	Katillugit · I alt	34	5	0	5	10	14
	Nukappiaqqat · Dreng	26	5	0	3	8	10
	Niviarsiaqqat · Piger	8	0	0	2	2	4
2003	Katillugit · I alt	28	2	1	2	11	12
	Nukappiaqqat · Dreng	20	2	0	2	6	10
	Niviarsiaqqat · Piger	8	0	1	0	5	2
2004	Katillugit · I alt	35	1	1	6	13	14
	Nukappiaqqat · Dreng	30	1	0	4	12	13
	Niviarsiaqqat · Piger	5	0	1	2	1	1
2005	Katillugit · I alt	32	0	5	4	4	19
	Nukappiaqqat · Dreng	23	0	2	1	4	16
	Niviarsiaqqat · Piger	9	0	3	3	0	3
2006	Katillugit · I alt	26	-	1	2	14	9
	Nukappiaqqat · Dreng	18	-	1	2	8	7
	Niviarsiaqqat · Piger	8	-	-	-	6	2
2007	Katillugit · I alt	28	1	-	4	11	12
	Nukappiaqqat · Dreng	18	1	-	2	6	9
	Niviarsiaqqat · Piger	10	-	-	2	5	3

Najoqqutaq: Innuttaasut nikerarnerat 2007, Naatsorsueqqissaartarfik.

Kilde: Befolkningens bevægelser 2007, Grønlands Statistik.

minornerillu. Tabeli 19-imi takuneqarsinnaapput 2007-imi immi-
 nornerit 21-it nalunaarsorneqarsimasut, tassanilu aamma toqusut 8
 ajutoornermik toqutsinermilluunniit peqquteqarlutik. Ajunaarnerit
 2006-imi 26-iniit 2007-imi 28-inut qaffariarsimapput. Takuneqarsin-
 naavorlu kisitsisini taakkunani nivarsiaqqat attorneqartut amerleri-
 arsimasut. Kisiannili kisitsisini taakkunani nukappiaqqat attorneqartut
 suli amerlanerullutik. 20-24-inik ukiullit 2007-imi nalinginnaanngit-
 sumik peqquteqartumik toqusut amerlanerpaasimapput.

Tabeli 21

Tabeli 21 takutitsivoq 1996-imiit 2005-ip tungaanut 15-iniit 19-inut
 ukiullit 239-t inatsisinik unioqutitsinernut pisuutinneqartut. Uki-
 oqatigiit taakkua akornanni inuusuttut 100-uuppata 13-ingajaat uki-
 umoortumik pisuutinneqartarput. 2005-imeersunik kisitsisit 10-nik
 ukiullit agguaqatigiissitsinermi kisitsisit qulaasimavaat, pingaartumil-
 lu 20-24-inik ukiulinni amerleriarnearluni. Ajoqaluartumik kisitsi-
 sinik nutaanerusunik pissarsineq ajornarsimavoq.

Uki-oqatigiikkutaani marluusuni taakkunani inuit aalajangiiffigi-
 neqartut tamangajammik aalajangiinerni pisuutinneqarput. Misilit-
 takkat malillugit innuttaasuni inuusunnerusuni pinerlunniartartut
 utoqqaanerusuniit akulikinnerupput (Pinerluuteqarnerit pillugit ki-
 sitsisit 2005, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik). Tabelip
 takutippaa 20-24-inik ukiullit 15-19-inik ukiulinnit pinerlunniarner-
 usartut, annertuumilli assigiinngissuteqarneq pineqarani.

bel 19 fremgik det, at der i 2007 blev registreret 21 selvmord,
 så denne oversigt indeholder 8 dødsfald, der er forudsaget af
 enten ulykker eller drab. Det samlede antal ulykker er steget
 fra 26 tilfælde i 2006 til 28 tilfælde i 2007. Man kan se, at det
 er blandt pigerne dette antal er steget. Men stadigvæk er der
 en overvægt af drenge i denne statistik. I 2007 er det i alders-
 gruppen 20-24 år, at der optræder flest dødsfald af ikke na-
 turlige årsager.

Tabel 21

Tabel 21 viser, at der i perioden 1996 til 2005 var gennemsnit-
 ligt 239 unge mellem 15 og 19 år, der årligt blev kendt skyl-
 dige i en lovovertrædelse. I denne aldersgruppe var der gen-
 nemsnitlig knap 13 ud af hver 100 unge, der blev dømt skyl-
 dig årligt. Samtlige tal fra 2005 ligger over det 10-årige gen-
 nemsnit, og især blandt de 20-24-årige er antallet steget. Det
 har desværre ikke været muligt at skaffe nyere tal.

Næsten alle personer med afgørelser i de to aldersgrupper
 blev kendt skyldige med afgørelser. Kriminelle optræder er-
 faringsmæssigt mere hyppigt blandt den yngre del af befol-
 kningen end blandt den ældre (Kriminalstatistik 2005, Grøn-
 lands Statistik). Tabellen viser, at unge mellem 20-24 år begår
 mere kriminalitet end unge mellem 15-19 år, men der er ikke
 tale om en markant forskel.

Tabel 21: Inuit aalajangiiffigineqarsimasut aamma inuit pisuutinneqartut
 aalajangiiffigineqarnikut ukiuinut agguaqatigiissillugit
 Personer med afgørelse og skyldige personer med afgørelse fordelt på aldergrupper, 1996-2005

Ukiok · År	Inuit aalajangiiffigineqarsimasut Personer med afgørelser				Inuit pisuutinneqartut aalajangiiffigineqarnikut Skyldige personer med afgørelse			
	Amerlassusaat Antal		% -inngorlugit Procent af det samlede antal skyldige		Amerlassusaat Antal		% -nngorlugit Procent af det samlede antal skyldige	
	15-19	20-24	15-19	20-24	15-19	20-24	15-19	20-24
1996	207	242	12,9	15,1	206	242	12,9	15,3
1997	202	248	12,6	15,5	200	248	12,6	15,6
1998	235	246	12,6	14,0	235	261	12,6	14
1999	246	272	12,8	14,2	246	271	12,9	14,2
2000	271	271	12,7	12,7	271	266	12,8	12,6
2001	251	280	12,1	13,5	251	278	12,3	13,6
2002	241	282	12,4	14,5	236	280	12,4	14,6
2003	234	247	13,3	14,0	232	242	13,5	14,1
2004	252	379	12,6	17,8	251	378	11,9	18,1
2005	250	325	13,0	16,9	242	323	12,9	17,2
Agguaqatigiissillugit '96-'05 Gennemsnittet	239	279	12,7	14,8	237	279	12,7	14,9

Najoqutaq: Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarnerit pillugit kisitsisitigut paasisutissat 1996-2005, Naatsorsueqqissaartarfik.
 Kilde: Kriminalstatistik 1996-2005, Grønlands Statistik.

Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni

Meeqqat inuusuttullu amerlasuut nunatsinni ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinniippot, eqqartukkamilu tamatumani kisitsisit tamatumunga tunngasut saqqummjunnegassappot. Meeqqat inissinneqarsimasut meeqqallu innarluutillit pineqarlutik.

Tabeli 22

Tabeli 22-mi takuneqarsinnaappot meeqqat qassit piffissami 2004-2006 inissinneqarsimanersut, kommuninillu sorlerniit pisuunersut. Tamatumalu saniatigut kommuniminni meeqqat 1.000-iugaangata qassit inissinneqarsimasuunersut naatsorsorneqarsimalluni, taamaaliornikkullu siusinnerusukktu kommuuniusimasut akornanni kisitsisit assersuunneqarsinnaalerlutik. Ataatsimut isigalugit inissinneqarsimasut ukiunut siuliinut marlunnut sanilliussinermi 2006-imi ikileriarsimappot kommuuninillu sorlerniit inissitaaneri kommuninut assigiinngitsunut assut agguataarsimallutik. Uummannaq Qasigiannguillu inuttoqqortussuseq aallaavigalugu

Børn og unge på døgninstitutioner

Flere børn og unge befinder sig på landets døgninstitutioner, og denne emnekreds vil indeholde nøgletal om omfanget af dette. Der vil både være tale om anbragte børn og handicappede børn og unge.

Tabel 22

Af tabel 22 fremgår det, hvor mange børn der blev anbragt i perioden 2004-2006, og hvilken kommune de kommer fra. Desuden er det blevet udregnet, hvor stor en andel de udgør per 1.000 børn i deres kommune, og dermed opstår muligheden for at sammenligne tallene internt blandt de tidligere kommuner. Generelt er antallet af anbragte børn faldet i 2006 sammenlignet med de to foregående år, og der er meget stor spredning i forhold til de kommuner, børnene bliver anbragt af. Uummannaq og Qasigiannguil har

Tabel 22: 2004-2006-mi meeqqat inuusuttuaqqallu inissitat, kommuuni inissiisoq najoqqutaralugu 1000-ugaangata
Anbragte børn og unge efter henvisningskommune 2004-2006 pr. 1.000

	2004		2005		2006	
	Amerlassusaat Antal	Meeqqat - Vægtet i forhold til børn i kommunen	Amerlassusaat Antal	Meeqqat - Vægtet i forhold til børn i kommunen	Amerlassusaat Antal	Meeqqat - Vægtet i forhold til børn i kommunen
Katill. I alt	282	16,5	290	17,0	215	12,7
Nanortalik	5	6,5	3	4,0	6	8,6
Qaqortoq	15	15,7	15	15,9	16	16,0
Narsaq	7	12,4	13	22,6	4	7,2
Paamiut	2	3,4	5	8,8	8	14,1
Nuuk	79	19,9	79	19,8	60	15,3
Maniitsoq	9	8,1	17	15,4	12	11,2
Sisimiut	16	8,7	10	5,4	15	8,0
Kangaatsiaq	1	1,7	2	3,5	1	1,8
Aasiaat	16	17,5	19	20,8	18	19,9
Qasigiannguil	5	12,0	19	46,0	14	34,9
Ilulissat	18	12,3	6	4,1	3	2,1
Qeqertarsuaq	9	28,8	6	19,7	3	9,1
Uummannaq	29	34,9	16	19,5	29	36,3
Upernavik	10	9,2	8	7,3	12	10,9
Qaanaaq	1	3,4	1	3,4	0	0,0
Ammassalik	55	48,4	69	61,1	13	11,4
Ittoqqortoormiit	5	24,3	2	9,8	1	5,0

Qaas: Kommuunit ilaat kisitsisitigut paasisutissanik nalunaarsuisimangillat ulloq unnuarlu meeqqanik inuusuttunillu paaqqinnittarfinni. Taamaammatt kisitsisit eqqunngitsut takussutaappot soorlu Qaanaaq kommune meeqqanik inuusuttunillu angerlarsimaffiminni najugaqanngitsut nalunaarsorneqarsimanginneri.

Note: Nogle kommuner har ikke indberettet data for anbragte børn og unge i døgninstitutioner. Så tallene er en anelse usikre.

Najoqqutaq: Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik. Ulloq unnuarlu paaqqinniffit ukiumoortumik nalunaarsuisaat 2004-2006.

Kilde: Departementet for Familie og Sundhed. Døgninstitutionernes årsberetninger 2004-2006.

naatsorsuinerimi amerlanerpaanik inissitaqartuupput, taakkunanilu 2006-imi meeqqat kommunimi 1.000-iugaangata meeqqanut inissineqartunut kisitsisit 36,3 aamma 34,9-iullutik. Kommunenit ataasiakkaanit inissinerit amerlassusii imaangilaq kommunimi meeqqat inuusuttullu qanoq amerlatigisut sumiginnagaanerannik eqqortumik takutitsisuusut. Inissinerit ikinnerinut imaassinnaavoq kommunip ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmu inissinissamut taarsiullugu periarfissanik allanik assersuutigalugu ilaqutariinnut inissinernik atuisarsimanera peqquutaasoq.

Iluarsiineq kingulleq taaneqartoq kommuunimut akikinnerukkajuttarpoq, aammali sumiginnaanermut atatillugu imaassinnaaluni inissinermut taarsiullugit periutsit iliuutsillu allat atorneqarsimasut.

Tabeli 23

Tabeli 23-mi meqqat inuusuttullu 2006-imi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissineqarsimasut amerlassusiisa itisilernerqarnerat takuneqarsinnaavoq. 1. januar 2006-imi meeqqat inuusuttullu 124-t ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissineqarsimapput ukiullu naanerani 119-inut ikileriarsimallutik. Ukioqatigiikkuutaalli assigiinnigissutaat kisitsisit tamarmiusut takutitaannit annertunerusumik assigiinnigissiterput, ataatsimullu isigalugit nivarsiaqqat nukappiaqqallu 15-17-inik ukiullit inissitaasut ukiup ingerlanerani malunnarluartumik ikileriarsimapput. Tamatumalu saniatigut nivarsiaqqat 3-6-inik ukiullit nukappiaqqallu 7-10-nik ukiullit inissineqartut 2006-ip ingerlanerani amerleriarsimallutik.

Tabel 24

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfitt ukiumoortumik nalunaarutaanni takuneqarsinnaavoq, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmu inissineqarnermini inissinermut suna peqquutaansoq, peqqutillu tamakkua tabeli 24-imi takuneqarsinnaapput. 2007-imi kisitsisini takuneqarsinnaavoq, innersuussinermut peqquutaasoq oqaatigineqassatillugu pingaartumik imigassamik ikiaroorartumilluunniit atornerluisuni sumiginnagaaneq pine-

allerflest henvisninger i forhold til deres indbyggertal, og her var der i 2006 henholdsvis 36,3 og 34,9 børn per 1.000 børn i kommunen, der blev henvist til anbringelse. Antallet af henvisninger fra den enkelte kommune giver ikke nødvendigvis et retvisende billede af, hvor mange omsorgs-svigtede børn og unge der er i kommunen. Få anbringelser kan være udtryk for, at kommunen i stedet for døgninstitutionsanbringelser anvender andre foranstaltninger som eksempelvis familiepleje. Sidstnævnte løsning er ofte billige-re for kommunen, men der kan også være anden forskel-lig praksis i forhold til anbringelse og indsats ved omsorgs-svigt.

Tabel 23

I tabel 23 kan man se en uddybning af antallet af børn og unge anbragt på døgninstitution i 2006. Per 1. januar 2006 var der anbragt 124 børn og unge i døgninstitutionerne, og ved årets udgang var tallet faldet til 119. Forskellen in-ternt i aldersgruppen varierer dog væsentligt mere end det overordnede antal indikerer, og generelt er der sket et mar-kant fald i antallet af anbragte 15-17-årige piger og drenge i løbet af året. Desuden er antallet af anbringelser hos de 3-6-årige piger og 7-10-årige drenge steget i løbet af 2006.

Tabel 24

I døgninstitutionernes årsberetning fremgår det, hvad årsa-gen til anbringelsen er, når de bliver placeret på en døgnin-stitution, og disse årsager fremgår af tabel 24. Af tallene fra 2007 fremgår det, at der primært er tale om generelt om-sorgssvigt og alkohol- eller stofmisbrug, når henvisningsår-sagen skal angives. Der er også en del børn, der bliver an-

Tabel 23: 2006-mi ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmu meeqqanik inuusuttuaqqanillu inissitat agguaqatigiissinnera ukiui naapertorlugit Anbragte børn og unge i døgninstitutioner fordelt på alder 2006

Ukiut - år	Inissineqarfik 1.januar 2006 Indskrevne 1. januar 2006		Inissitat 31. december 2006 Indskrevne 31. december 2006	
	Nivarsiaqqat - Piger	Nukappiaqqat - Drenge	Nivarsiaqqat - Piger	Nukappiaqqat - Drenge
Katill. · I alt	53	71	50	69
0-2	2	3	3	4
3-6	1	5	7	8
7-10	7	10	6	15
11-14	19	21	18	19
15-17	24	32	16	23

Najoqqutaq: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2006-mut ukiumoortumik nalunaarusaat, ilaqutariinnermut Pisortaqarfik.

Kilde: Departementet for Familie og Sundhed. Døgninstitutionernes årsberetninger 2006.

qartoq. Meeqqat aamma arlaqarput angajoqqaamik angajoqqaatut piginaassuseqannginnerat pissutigalugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut inissinneqarsimasut.

Tabel 25

Tabeli 25-ip takutippaa meeqqat inuusuttullu inissitaasut 2006-imiit 2007-imut marloriaatit sinnerlugit amerleriarsimasut, pingaartumillu Nuuk Kommuuniata, ukiup siuliani inissitaasunit malunnartumik amerlanerusut Kalaallit Nunaannilu amerlanerpaajusut, inissiinerit innersuusutigisimagai. Iloqarfinnit inissiisimanagerit amerlassusii inuttussutsimut sanilliukkaanni, eqikkaaneqarsinnaavoq Uummanaq Ammassalillu inuttussuseq eqqarsaatigalugu amerlanerpaanik inissiisimasut. Tabelimi tassani meeqqat inuusuttullu 0-17-inik ukioqartut kisimik pineqarput.

Tabeli 26

Tabel 26-p takutippaa meeqqat inuusuttullu innarluutillit Kalaallit Nunaanni innarluutilinnik paaqqinnittarfinni 1. januar 2008 aammalu 31. december 2008-imi ineqartut ukioqqortussutsimut suaassuseqarnermullu agguataarsimanageri. 2008-p aallartinnerani meeqqat inuusuttullu 39-t allatsissimapput taakkunangalu 23-nit niarsiaraqqaanik inigineqarput, inissallu sinneri 16-it nukappiaqqanit inigineqarlutik. Ukiup naanerani agguataarsimanageri taakkuuginnarput niarsiaraqqaat 22-it nukappiaqqallu 16-it ineqartitaalluk. 2008-mi ikileriaatsit marluullutik takutippaat nunami innarluutilinnut paaqqinniffinni najugaqartitaasut affaat sinnerlugit inuusuttuusut 18-it 25-illu akornanni ukioqartut.

bragt på døgninstitution pga. deres forældres manglende evner som forældre.

Tabel 25

Tabel 25 viser, at antallet af anbragte børn og unge er mere end fordoblet fra 2006 til 2007, og især Nuuk kommune har henvist markant flere end året forinden og det højeste antal i Grønland. Hvis man ser på antallet af henviste fra byerne og sammenholder det med disses indbyggertal, så kan man konkludere, at Uummanaq og Ammassalik henviser flest i forhold til indbyggertallet. I denne tabel optræder kun børn og unge i alderen 0-17 år.

Tabel 26

Tabel 26 viser alders- og kønsfordelingen blandt de indskrevne børn og unge på handicapinstitutionerne i Grønland pr. 1. januar 2008 og pr. 31. december 2008. I starten af 2008 var der 39 børn og unge indskrevet og 23 af pladserne var indskrevne piger, og de resterende 16 pladser var besat af drenge. Ved årets udgang var fordelingen stort set den samme med 22 piger og 16 drenge indskrevet. Begge nedslagspunkter i 2008 viser, at over halvdelen af de indskrevne på landets handicapinstitutioner er unge mellem 18 og 25 år.

Tabel 24: Meeqqanik inuusuttuaqqanillu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut inissiinernik pingaarnertut peqputigineqartut 2006

Primære henvisningsårsag for børn og unge på døgninstitutionerne 2004-2007

Meeqqat inuusuttuaqqallu amerl. • Antal børn og unge	2004	2005	2006	2007
Imigassaq aalakoormartumik imalt. Aangajaarniutinik angelrarsimaffimmi atonerluineq · Alkohol- eller stofmisbrug i hjemmet	71	54	45	17
Isumassugassamik sumiginnaaneq angajoqqaajusinnaanermik amigateqartumik peqputeqarluni · Omsorgssvigt pga. manglende forældreevne	78	40	24	7
Isumassugassamik sumiginnaaneq tamatigoornerusiq · Omsorgssvigt generelt	27	116	77	18
Kinguaassiutitigut atonerluineq · Seksuelt overgreb	10	15	4	2
Tarmikkut innarliineq · Psykisk vold	2	1	2	
Timikkut innarliineq · Fysisk vold	9	1	0	4
Ilarsuk · Forældreløs				1
Innarluutillit · Handicap				1
Allat · Andet	56	53	25	4

Najoqutaq: Ilaqutariinnermut Pisortaqaarfik, Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2004, 2005, 2006 aamma 2007-mut ukiumoortumik nalunaarusiaat. Kilde: Departementet for Familie og Sundhed. Døgninstitutionernes årsberetninger 2004-2007.

Tabel 25: 2004-2007-mi meeqqat inuusuttuaqqallu innarluutillit inissitat, kommuuni inissiisoq najoqqutaralugu Anbragte handicappede børn og unge efter henvisningskommune 2004-2007

	2004		2005		2006		2007	
	Amerl. Antal	Meeqqat 1000-ikkaarlugit Pr. tusind barn	Amerl. Antal	Meeqqat 1000-ikkaarlugit Pr. tusind barn	Amerl. Antal	Meeqqat 1000-ikkaarlugit Pr. tusind barn	Amerl. Antal	Meeqqat 1000-ikkaarlugit Pr. tusind barn
Katillugit · I alt	103	6,0	35	2	22	1,3	53	3,2
Nanortalik	2	2,6	0	0,0	0	0,0	4	6,0
Qaqortoq	5	5,2	3	3,2	5	5,0	5	5,2
Narsaq	3	5,3	0	0,0	0	0,0	2	3,6
Paamiut	3	5,1	1	1,8	1	1,8	0	0,0
Nuuk	21	5,3	9	2,3	3	0,8	18	4,7
Maniitsoq	9	8,1	3	2,7	0	0,0	0	0,0
Sisimiut	2	1,1	1	0,5	1	0,5	0	0,0
Kangaatsiaq	4	6,8	1	1,7	0	0,0	0	0,0
Aasiaat	7	7,7	1	1,1	0	0,0	0	0,0
Qasigiannugit	1	2,4	0	0,0	0	0,0	1	2,7
Ilulissat	8	5,5	1	0,7	3	2,1	2	1,4
Qeqertarsuaq	2	6,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Uummannaq	12	14,4	0	0,0	5	6,3	9	11,6
Upernavik	10	9,2	4	3,6	2	1,8	2	1,8
Qaanaaq	4	13,4	2	6,8	0	0,0	1	3,4
Ammassalik	9	7,9	9	8,0	2	1,7	9	7,8
Ittoqqortoormiit	1	4,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Oqaas: kommuunit ilaat nalunaarussiaqarsimangillat akissutigineqarsimasut tamakkerlugit 75%-iummata 2005-imi.
Note: visse kommuner har ikke indberettet anbringelser idet svarprocenten på opgørelser har ligget på ca. 75 i 2005.

Najoqqutaq: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2006-mut ukiumut nalunaarussia, Ilaqutariinnermut Pisortaqaarfik 2007.
Kilde: Departementet for Familie og Sundhed. Døgninstitutionernes årsberetninger 2007.

Tabel 26: Ulloq unnuarlu innarluutilinnut paaqqinnittarfimmumt inissitat agguaqatigiissinnerat suaassusaat ukiuulu naapertorlugit 1. januar 2008
Indskrevne på handicapinstitutionerne – fordelt på køn og alder pr. 1. januar 2008

	Ukiut 3-6 år	Ukiut 7-10 år	Ukiut 11-14 år	Ukiut 15-17 år	Ukiut 18-24 år	Katillugit · I alt
Inissitat · Indskrevne pr. 1. januar 2008	0	3	8	6	22	39
Niviarsiaqqat/arnat · Heraf piger/kvinder	0	2	2	4	15	23
Nukappiaqqat/angutit · Heraf drenge/mænd	0	1	6	2	7	16
Inissitat · Indskrevne pr. 31. december 2008	1	3	8	5	21	38
Niviarsiaqqat/arnat Heraf piger/kvinder	1	2	2	3	14	22
Nukappiaqqat/angutit Heraf drenge/mænd	0	1	6	2	7	16

Najoqqutaq: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2007-mut ukiumoortumik nalunaarussiaat, Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik 2008.
Kilde: Departementet for Familie og Sundhed. Døgninstitutionernes årsberetninger 2007.

Atuakkanik nalunaarsuiffik

Naatsorsueqqissaartarfik:

1. januar 2009 Kalaallit Nunaanni Innuttaasut
1. januar 2007 Kalaallit Nunaanni Innuttaasut

Innuttaasut nikerarnerat 2006
Innuttaasut nikerarnerat 2007

Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarnerit pillugit
kisitsisitigut paasissutissat 1996-2005

Isumaginninnikkut ikiorsiissutit 2007

Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat 2001-2007

Inoqutigiit isertitaanik kisitsisitigut
paasissutissat 2007 – immikkut suliarititaq

ˆ2008-mi pisinnaatitsilersunik ilinniagaqartutˆ

www.stat.gl

Namminersornerullutik Oqartussat:

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut,
Ilisimatusarnermut, Ilageeqaarnermullu
Naalackersuisoqarfimmu:

Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 1997-1998
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 1998-1999
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 1999-2000
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2000-2001
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2001-2002
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2002-2003
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2003-2004
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2004-2005
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2006-2007
Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii 2007-2008

Notat om 'Ansøgere til ungdomsuddannelser i 2008'

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu
Naalackersuisoqarfik: Toqqammaviumik
ilinniarfimmu qinnuteqarnerit 2006-2008

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalackersuisoqarfik:
Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik
ukiumoortumik nalunaarussiaa 2003-2007

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit
ukiumoortumik nalunaarussiaa 2004
Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit
ukiumoortumik nalunaarussiaa 2005
Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit
ukiumoortumik nalunaarussiaa 2006
Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit
ukiumoortumik nalunaarussiaa 2007

Sammissaq:

2007-mi pisortat aningaasaqarnerat,
2009:1, Naatsorsueqqissaartarfik

2008-mut 2009-mullu Inatsisartut aningaasanut
inatsisaat (www.nanoq.gl-imiippu)

Kommuunini sunngiffimmi inspektørit 2009

Kalaallit Nunaanni timersoqatigiiffiit kattuffiat, 2009

Atuakkiorfik 2009

MILIK Publishing 2009

Nunatta Atuagaateqarfia 2009

Katuaq – Kalaallit Nunaata
Kulturikkut Illorsuaraa, 2009

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
ukiumoortumik nalunaarutaat, 2005-2008

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
ukiumoortumik nalunaarutaat, katersugaasiviit
aamma eqqumiitsulianik katersugaasiviit, 2009

Litteraturliste

Grønlands Statistik:

Grønlands Befolkning 1. januar 2009
Grønlands Befolkning 1. januar 2007

Befolkningens Bevægelse 2006
Befolkningens Bevægelse 2007

Kriminalstatistik 1996-2005

Modtagere af sociale ydelser 2007

Statistisk Årbog 2001-2007

Særudtræk af Grønlands Statistiks
Husstandsorienterede indkomstregister 2007

'Kompetancegivende uddannelser 2008'

www.stat.gl

Grønlands Hjemmestyre:

Departement for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke:

Folkeskolen i Grønland 1997-1998
Folkeskolen i Grønland 1998-1999
Folkeskolen i Grønland 1999-2000
Folkeskolen i Grønland 2000-2001
Folkeskolen i Grønland 2001-2002
Folkeskolen i Grønland 2002-2003
Folkeskolen i Grønland 2003-2004
Folkeskolen i Grønland 2004-2005
Folkeskolen i Grønland 2006-2007
Folkeskolen i Grønland 2007-2008

Departement for Erhverv og Arbejdsmarkedet:
Ansøgninger til erhvervsfaglige grunduddannelser 2006-2008

Departement for Familie og Sundhed:
Embedslægeinstitutionens årsberetninger 2003-2007

Døgninstitutionernes årsberetning 2004
Døgninstitutionernes årsberetning 2005
Døgninstitutionernes årsberetning 2006
Døgninstitutionernes årsberetning 2007

Temadel:

Offentlige finanser 2007, 2009:1, Grønlands Statistik

Landstingets Finanslov 2008 og 2009
(tilgængelig på www.nanoq.gl)

Fritidsinspektørerne i kommunerne 2009

Grønlands Idræts Forbund, 2009

Atuakkiorfik - Grønlands Forlag 2009

MILIK Publishing 2009

Det Grønlandske Landsbibliotek 2009

Katuaq – Grønlands Kulturhus, 2009

Grønlands Nationalmuseum og
Arkivs årsberetninger, 2005-2008

Grønlands Nationalmuseums Årsberetning,
Lokalmuseerne og Kunstmuseerne, 2009